

V današnji prilogi: Znanstvena misel in umetniško ustvarjanje bogatita našo skupno rast - Energija in varnost, strah in upanje

Predsednik Mengistu v Osijeku

Pogovori z Jakovom Blaževićem - Obisk v kmetijskem kombinatu

OSIJEK, 8. decembra (Tanjug) - Gostitelj današnjega obiska predsednika Socialistične Etiopije podpolkovnik Mengistu in njegovih sodelavcev v Osijeku je bil predsednik predsedstva Socialistične republike Hrvaške Jakov Blažević.

Med pogovori, ki so potekali v skupščini občine, sta podpolkovnik Mengistu in Jakov Blažević poudarila dolgotrajno prijateljsko sodelovanje med Jugoslavijo in Etiopijo. Jakov Blažević je seznanjen gostja z obiskom KPJ in KPZH za uresničevanje nacionalne enakopravnosti ter pravično reševanje narodnostnega vprašanja kakor tudi z organizacijo oborožene revolucije.

Tudi podpolkovnik Mengistu je opisal glavne smeri boja socialistične revolucije in največje težave, s katerimi se srečuje.

Podpolkovnik Mengistu si je s spremstvom najprej ogledal govejo farmo tukajšnjega kmetijskega kombinata. Direktor Djuka Matijević, etnopskega voditelja seznanil z delom, ki so ga v tem kombinatu opravili za projekt velikega agroindustrijskega kompleksa, ki bi ga kombinat »Osijeke izvedel v Etiopiji.

Po obisku v kombinatu in pogovorih v skupščini občine, je Jakov Blažević priredil koso na čast visokemu gostu.

Zvezni sekretar za zunanje zadeve Josip Vrhovec in etnopski minister za zunanje zadeve dr. Feleke Gedle Giorgis pa sta se v Beogradu zvečer s sodelavci pogovarjala o mednarodnih vprašanjih in o razvoju dvostranskih odnosov.

OBISK V NIKINCIH - Etiopski predsednik, podpolkovnik Mengistu je na poti proti Osijeku obiskal tudi stalno razstavo orožja in opreme v Nikincih.

Hud je boj za človekove pravice

Predsednik lanskega zasedanja GS OZN Lazar Mojsov o varstvu pravic

BEOGRAD, 8. decembra (Tanjug) - Zaradi nujne potrebe, da posvetimo posebno pozornost posameznim grobim kršitvam nacionalnih in človekovih pravic, sta bila v OZN ustanovljena tudi posebna organa - posebni odbor za boj proti apartheidu in posebni odbor za varstvo neodtujljivih pravic palestinskega ljudstva - ki imata zaradi dramatičnega razvoja položaja na teh območjih čedalje večji pomen. Je izjavil predsednik lanskega zasedanja generalne skupščine OZN in član zvezne konferencie SZDL Jugoslavije Lazar Mojsov, ko je govoril kakim 80 gostom na včerajšnji slovesnosti v skupščini SFRJ ob 10. decembru, dnevu človekovih pravic. »V okviru tega mehanizma se razvijajo številne akcije za varstvo človekovih pravic in zato zvenijo zelo čudno trditve, da OZN ne posveča dovolj skrbni vprašanju človekovih pravic, kot zanje čase govore nekateri, ki bi hoteli, da za človekove pravice ne velja povsod enaka merila. Ko je Mojsov govoril o splošni deklaraciji o človekovih pravicah, sprejeti 10. decembra 1948, je rekel, da je Jugoslavija med rednimi državami, ki se pridružila vsem 19 mednarodnim konvencijam, sporazumom in pogodbam, nanašajočim se na človekove pravice. Ratificirala jih je 17, preostala dva dokumenta pa bo ratificirala potem, ko ju bo uskladila z notranjo zakonodajo.

Mitja Ribičič

Človek ustvarja svoj jutri

Pred tridesetimi leti, 10. decembra 1948 je Organizacija združenih narodov sprejela splošno deklaracijo o človekovih pravicah. OZN je vznikla iz boja vsega človeštva proti fašizmu in vojnim strahotam kot protest proti množičnemu poniževanju in kot up v dostojanstvo in vrednost človeške osebnosti, kot podritev vere v enakopravnost narodov in ras, velikih in malih, belih in črnih, spoštovanje take ali drugačne vere in svetovnega nazora. Po treh letih je pomenila deklaracija vsebinsko poglavitno in obrazložitve te velike vrednote človeka in človeštva. Od takrat dalje proslavljamo ta dan kot dan človekovih pravic. Proslavljajo ga članice OZN, ki jih je v tem času kar sto več, proslavljajo ljudstva, svobodna in boreča se za svobodo, narodi, manjšine, mednarodne in humanitarne organizacije, popularizirajo ga radijske in televizijske postaje, svetovni tisk, vsi, ki so zainteresirani za napredek pravic ljudi, za dostojanstvo in blaginjo človeka, za človeka vredno življenje. Od takrat dalje predstavlja ta dokument, ki je prvič v zgodovini človeštva te temeljne pravice zapisal med moralne in mednarodne pravne pridobitve svetovne družine narodov, pobudnika številnih mednarodnih konvencij, pa skorajda vseh sodobnih ustav in ustavnih zakonov na vseh celinah sveta. In od takrat dalje smo priča izredno zanimivemu razvoju človekovih pravic - od varstva posameznika do pravic ljudstev in narodov ter manjšin, od klasičnih političnih pravic do ekonomskih, socialnih, kulturnih, od svobode mišljenja do svobode odločevanja, od zaščite individualnih človeških svobod do pravic ljudstev biti gospodar svoje usode. Tako je nastala cela paleta pomembnih dokumentov OZN - o enakopravnosti žensk, o varstvu otrok, o pravicah do dela, do sindikalnega organiziranja, socialne varnosti, varstva pred lakoto do varstva človeških moralnih in materialnih koristi, ki izvirajo iz človekove znanstvene, književne in umetniške dejavnosti. Iz buržoznega klasičnega pojmovanja človekovih pravic se te vse bolj preobrazijo v sodobno socialistično pojmovanje. V razmerah, ko je neki narod zatiran, ni moč govoriti o individualnih pravicah. Duhovnih vrednot ni moč razvijati v bedi, kajti narava, obseg in dejanska veljavnost teh pravic se vse bolj povezuje s stanjem in možnostmi, ki jih posamezna država nudi za uresničevanje človekovih pravic. Ne gre le za pravice posameznikov, pač pa tudi ljudstev in narodov, vključno s pravico do boja za samoodlobo in neodvisnost. Vse bolj nam vzbujajo skrbni primeri množičnega kršenja pravic, kot posledice apartheidne in rasne diskriminacije, tujih nadvlad in okupacije, agresije, asimilacijskih teženj, omejevanje narodnostnih pravic. Vse težje je ločevati človekove svobode od splošnih teženj človeštva po napredu in miru. Oboroževalna tekma postaja največja nevarnost za najbolj množično kršitev človekovih pravic - uničevanje življenj, propagiranje nevtronske bombe, ki - kot pravijo - prizrana materialnim dobrinam in uničuje samo živa človeška bitja, pa največji cinizem in razničenje temeljne listine OZN. V zadnjem času se vse bolj prebija mišljenje, da bi morali uveljaviti tudi pravico ljudi v razvojni politiki, v odpiranju perspektive, kar pomeni pravico do življenja vrednega življenja in ne le životarjenja na robu lakote, epidemije in obupa. Ta pravica je povezana s postopno graditvijo novega

Turističnih 160 let

Odkritje Postojnske jame leta 1818 je pomenilo začetek turizma pri nas - Zlati plaketi Titu in Edvardu Kardelju

POSTOJNA, 8. decembra - Letos mineva 160 let, kar je 32-letni Luka Čeč v drznom podvigu preprekal skalovje na desnem bregu podzemske Pivke v Veliki dvorani Postojnske jame in tako odkril pot v dotlej neznan svet njene notranjosti.

Osrednje slovesnosti v kongresni dvorani, v kateri so se vidni sledovi pogumne akcije diverzantske skupine borcev 31. divizije, ki so v noči od 22. na 23. april pred 34 leti pognali v zrak skladišče sovražnikovega benclina, so se med številnimi gosti udeležili tudi Sergej Kraigher, Lidija Senjurc, France Popit, Milan Kučan, Jože Ožbolt in Branko Jerič.

»Ker je Postojnska jama najstarejši turistični objekt na ozemlju Jugoslavije in seveda tudi Slovenije, praznujemo skupaj z delavci Postojnske jame tudi vsi drugi turistični delavci in občani Slovenije 160-letnico razvoja turizma v Sloveniji,« je v slavnostnem govoru pred okoli 600 udeleženci slovesnosti v krasnem podzemlju povedal podpredsednik republiškega sveta zveze sindikatov Miran Potrč. Nato je izročil 600-člansku delovnemu kolektivu THO Postojnska jama red zaslug za narod s srebrnimi žarkami, s katerim ga je odlikoval predsednik Tito za posebne zasluge pri razvijanju in pospeševanju turističnega gospodarstva.

Prvo zlato plaketo Postojnske jame so podelili predsedniku Titu in članu predstev SFRJ in CK ZKJ Edvardu Kardelju za njuna prizadevanja pri ohranjanju lepote tega kraskega bisera, ki je 25. junija letos sprejel mesec svojega 16-milijontega obiskovalca.

S kulturnim programom so prosilavili tudi 35-letnico priključitve Primorske k Jugoslaviji.

MARJANA TRILER

Titovo odlikovanje košarkarjem

Slovesna seja predsedstva KZJ ob 30-letnici te organizacije

BEOGRAD, 8. decembra - Na slovesni seji predsedstva košarkarske zveze Jugoslavije ob 30-letnici te športne organizacije je predsednik ZTKJ Trpe Jakovlevski moški košarkarji reprezentanc izročil red zaslug za nador z zlato zvezdo, s katerim jo je odlikoval predsednik Tito. Naša ekipa je na letošnjem svetovnem prvenstvu v Manili osvojila naslov svetovnega prvaka. Visoko odlikovanje je sredi let igralac Mirza Delibašić.

Negotove smučine

Večina slovenskih smučarskih centrov pripravljena - Lažji potres v Furlaniji - Huda vročina v Rio de Janeiru

LJUBLJANA, 8. decembra - Današnje nočne temperature so posekale včerajšnji rekord, saj so na Jezerščem in v Planici nameril najnižje letošnje temperature, -21 stopinj Celzija. Zjutraj in dopoldne je bilo jasno le na Gorenjskem, čez dan je bilo po vsej Sloveniji zmerno oblačno, že popoldne pa je začelo v Portorožu in na Kredarici snežiti.

Ker je pred nami konec tedna, velja posvetiti malo več pozornosti našim smučičem. Po poročilih s Kanina je veter tu razpihal več snega, strokovnjaki pa pregledujejo sistem žičnic. Prevzem bo opravljen še pred koncem tega meseca in kot obljubljajo, bo letos brez gubljenja okoli 2500 ljubiteljev belega športa.

Veter je deloma spihal sneg tudi s smučiče na Veliki planini, medtem ko ga na Golteh sploh ni dovolj za smuko. Vsa ostala slovenska smučišča pa so pripravljena na sprejem smučarjev, saj žičnice obratujejo, odprta so tudi vsa gostišča in hoteli. Blejsko umetno drsišče, ki je bilo še med tednom

Umrla Golda Meir

Nekdanja predsednica izraelske vlade umrla po krajši bolezni

JERUZALEM, 8. decembra (UPI) - V starosti osemdeset let je v Jeruzalemski bolnišnici po krajši bolezni umrla Golda Meir, nekdanja predsednica izraelske vlade in večkratna ministrica ter ena od vodilnih osebnosti v izraelski delavski stranki MAPAI, kjer je začela delovati po vstopu v Palestino v tridesetih letih.

Tok na nitki

Slovenski elektroenergetski sistem še deluje - Kriza v drugih republikah

LJUBLJANA, 8. decembra - Kljub splošnemu pomanjkanju elektrike v Jugoslaviji slovenski energetski sistem še deluje. Vse elektroenergetске zmogljivosti delujejo s polno paro, le v bloku številka 5 šoštantne termoelektrarne proizvajajo za okoli 40 megavatih ur manj, ker odstranjujejo žilindro.

Pretok Drave - kot tudi drugih slovenskih rek - je zelo slab, zato hidroelektrarne delajo z zmanjšano močjo; prisiljeni pa so bili tudi omejiti dobavo elektrike drugim republikam (o ukrepih za varčevanje z elektriko podrobno poročamo na zadnji strani).

Na Hrvaškem se veseli, ker je termoelektrarna Pločin po sedemdesetih prekinovitih ponovno začela s proizvodnjo 2.200.000 kilovatih ur, ki bodo vsaj v Istri izboljšale energetskega situacijo. Steer pa so na Hrvaškem včeraj porabili preko 33 milijonov kilovatih ur energije, kar je več kot pred uvedbo omejitev. Krajšo so potegnili v Srbiji, kjer so uvedli že tretjo

stopnjo omejitve, čeprav je danes začel spet delovati četrti agregat termoelektrarne v Obrenovcu z močjo 300 megavattov. Posebno težki situaciji so na Kosovu, kjer so zaradi pokvarjenih transformatorjev uvedli omejitve do 60 odstotkov. O omejitvi potrebnih električne energije za 20 odstotkov poročajo iz Vojvodine. Ta obseg omejitve načrtujejo tudi za januar.

V Makedoniji se v vedno večji meri zatekajo k ogrevanju s kurilnim oljem. Toda tudi tu se srečujejo s težavami: v teh hladnih zimskih dneh olje dobi samo dopolnilno, potem pa ga zmanjka. Tisti, ki dopolnilno nede delajo (in ne morejo skočiti na kavico) seveda ostanejo tudi brez olja. Za zdaj še ni mogoče reči, koliko premoega bomo pridobili prihodnje leto. Rudniki nimajo zanesljivih odjemalcev, zato lahko pričakujejo večje povpraševanje le pri elektrogospodarstvu, so poudarili na seji zveznega komiteja za energiko in industrijo. Vendar pa tudi tukaj ni nič dokončnega. Če bo prihodnje leto primanjkovalo vode, bo združeno elektrogospodarstvo potrebovalo najmanj 4.000.000 ton premoega več. Po sedanjih podatkih bodo rudniki letos pridobili le 2 do 3 odstotka več premoega kot v letu 1977, čeprav smo pričakovali, da bo proizvodnja občutno večja. Nikakršnega dvoma ni o tem, da je povpraševanje po premoemu veliko, proizvodne zmogljivosti pa so omejene. Vso pozornost je treba posvetiti prizadevanjem, da bi namesto tekočega goriva nafte in plina uporabili trdo gorivo. Vsega ni mogoče dočeti kar čez noč, zato bi morala substitucija še zdaj postati obveznost republik in pokrajin, ali točneje vseh porabnikov električne energije. V kolikor to načelo ne bo postalo sestavni del energetske bilance za prihodnje leto, lahko v letu 1980 pričakujemo močno povečanje voza energije. J. Z.

Stane Dolanc v Gdansk

Živ spomin na Titov obisk - Sodelovanje Gdanska s Splitom

GDANSK, 8. decembra (Tanjug) - Sekretar predsedstva CK ZKJ Stane Dolanc je današnji dan preživel v Gdansk, enem najbolj razvitih poljskih industrijskih središč. Jugoslovansko delegacijo je prisrčno pozdravil prvi sekretar vovodskega komiteja Poljske združene delavske partije v Gdansk, Tadeusz Fiszbach s sodelavci. Gostitelj je med drugim poudaril, da se prebivalci Gdanska živo spominjajo povojnega obiska predsednika Tita. Fiszbach pa je govoril tudi o vsestranskem sodelovanju Gdanska in Splita.

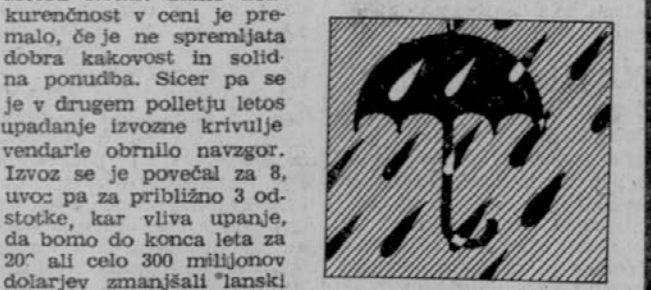
»Modri načrt« za turizem

Turistične delovne organizacije v Sloveniji so vse premajhne in preslabo povezane, da bi lahko kaj več napravile za odločilni korak v turistični razvoj. Za investicije v turizem, ki vseskozi ostaja ob strani kot nekakšna večna zlatna rezervna go-

spodarstva, nenehno primanjkuje denarja. Ena izmed možnosti, da bi stvari stekle po učinkovitejši poti, je predlog o zdruzevanju denarja. Stran 3

Vreme danes

Nad naše kraje doteka toplejši frontali val, pravijo naši meteorologi. Navkljub trditvi subtotskih ornitologov, ki ob preseljevanju pije selivko proti jugu napovedujejo, da bomo še zmrzavali, se nam že za danes obetajo lažje toplotne in padavine: deloma dež, deloma sneg. Ker bodo temperature še vedno ostale pod nič stopinjami, (možne bodo v notranjosti od -6 do -15 na Gorenjskem), bo na cestah zagotovo poledica. Tudi v nedeljo ne bo bistvenih sprememb, le še malo topleje bo. Vse to pa pomeni, da smučarji ne bodo imeli najboljše smuke. Stran 5

Embalaža je skisala mleko

V Ljubljanskih mlekarinah so inšpektorji uprave inšpekcijskih služb izločili iz prometa več kot enajst tisoč litrov mleka, ker so ugotovili, da ni bilo sterilizirano po predpisih. »Spropano mleko je bilo polnjeno 22. novembra letos, za prodajo pa ni bilo primerno zaštet,« ker embalaža, kupljena v Gornjem Milanovcu, očitno ni bila dobra. Stran 12

Blago moramo tudi prodati

Blago, ki ga znamo izdelati, moramo znati tudi

Carter priganja pogajalce

»Mirovni sporazum med Izraelom in Egiptom do 17. decembra«

WASHINGTON, 8. decembra (AP) - Ameriški predsednik Carter je opozoril Egipt in Izrael, da bosta zbudila dvome o iskrenosti njunih pobud za doseg mirovnega sporazuma, če ne bosta do 17. decembra podpisala mirovne pogodbe. Posebni Carterjev odposlanec državni sekretar Cyrus Vance bo zato noč odpotoval na Bliznijski vzhod, kjer bo skušal v neposrednih stikih z izraelskimi in egipčanskimi funkcionarji premakniti pogajanja z mrtve točke. Ravno danes je izraelski premier Begin prispeval v Oslo, da prejme Nobelovo nagrado za mir, odposlanec predsednika Sadata Marei pa je tudi v Oslo, kjer bo prejel nagrado za Sadata. Več o pogajanjih na 4. strani. Foto: Miško Kranjec

Podelitev odličij »22. december«

LJUBLJANA, 8. decembra — V dvorani na Kodeljovem so danes, že devetih po vrsti, podelili republiška priznanja »Odličje 22. decembra«. V tekmovanju, ki ga skupaj prireja republiška konferenca ZSMS in poveljstvo ljubljanskega armadnega območja, so sodelovale vse občinske konference ZSMS, garunje, občinske organizacije ZZZ NOV in ZRVS ter štiri teritorialne obrambe. Odličja so letos prejeli: občinska konferenca ZSMS Nova Gorica, OK ZSMS Velenje, vojna pošta Murska Sobota, občinski štab TO Cerkljica, občinska organizacija ZZZ NOV Trbovlje in občinska organizacija ZRVS Domžale.

Foto: Miško Kranjec

Program raste iz osnovnih organizacij

Posvet občinskih in medobčinskih sindikalnih delavcev

LJUBLJANA, 8. decembra — Danes je bilo v Ljubljani posvetovanje predsednikov in sekretarjev občinskih in medobčinskih svetov zveze sindikatov Slovenije ter predsednikov in sekretarjev republiških odborov posameznih sindikatov, med drugim so razpravljali o predlogu delovnega programa republiškega sveta in njegovih organov za naslednje leto. Program podarja nekaj ključnih vprašanj, ki jih bodo koordinirano obravnavale sindikalne organizacije od osnovnih organizacij do republiškega sveta. Danes so govorili tudi o vlogi klubov samoupravljavcev, o pripravah na Rdeči prapor samoupravljavcev, ki bo februarja v Kragjuvcu, in o vsebinskih izhodisnih novoletnih pogovorih z delavci, ki so na začasnem delu v tujini.

Tehtni razvojni načrti slovenskega središča

Kakšna bo Ljubljana leta 2000? — Telo, ki bo usmerjalo usklajevanje razvojnih načrtov, bo vodil Marjan Rožič

LJUBLJANA, 8. decembra — Ljubljana se je odločila za tehnološki razmah, za razvoj intenzivne proizvodnje, s tem pa so se ljubljanci odločili uresničiti usmeritev, ki jo je pred dve letoma na sestanku s političnim aktivom Ljubljane podal Edvard Kardelj, ko je dejal, da potrebuje Slovenci industrijski delavski republiški center. Kakšno naj bo mesto jutri, uporabimo kar naslov naloge, ki si jo je Ljubljana zadala, kakšna bo »Ljubljana 2000«, saj srednjeročno in dolgoročno načrtovanje družbenega razvoja stopa vse bolj v ospredje. Izhodišča za dolgoročni razvoj Ljubljane je mestna skupščina sprejela že leta 1975, na letošnji oktobrski seji pa je mestna skupščina sprejela odlok o obvezni pripravi dokumentov »Ljubljana 2000« in odlok o obvezni pripravi srednjeročnega plana s prostorskim planom Ljubljane za obdobje 1981 do 1985. Mestna skupščina je pooblastila Marjano Rožič, da vodi delovno telo, ki bo usmerjalo oblikovanje temeljnih izhodisnih za pripravu teh dokumentov. Zelja, da bi k šodelovanju pritegnili kar najširši krogi strokovnjakov z vseh področij se je pokazala za koristno že na prvem sestanku tega delovnega telesa. Danes se je na sestanku zbralo skoraj petdeset predstavnikov različnih delovnih organizacij, skupnosti, zavodov, strokovnih služb institucij, univerze, zdravstva, JLA in drugih, ki so predstavili svoja mnenja o nekaterih dilemah, ki se pri oblikovanju novih dokumentov še pojavljajo. Pobude in kritike doslej oblikovanih izhodis, pa tudi potrditev, po večinskem mnenju ustreznih stališč in usmeritev, so pokazale, da si je Ljubljana zadala zahtevno nalogo predvsem v usklajevanju različnih snovanj, teženj in hotenj.

Prav vsi razpravljajo so soglasni, da je ena od prvih nalog ureditev prostorske problematike. HELENA KOS

IZ NAŠIH KRAJEV

Večja vloga sestavljene organizacije

MARIBOR, 8. decembra — Danes so se v Mariboru sestali predsednik SO Maribor inž. Rafael Razpet, sekretar OK ZKS Jože Florjančič ter predstavniki občinskega sindikalnega sveta Maribor za najodgovornejši delavci SOZD Kema. Razpravljali so o najaktualnejših vprašanjih v zvezi s poslovanjem te delovne skupnosti. Menili so, da bo treba v bodoče okrepiti vlogo Keme in usmeriti njeno dejavnost na področje zunanje trgovine in razvojne načrtovanja. Petnajstega decembra bodo v vseh delovnih organizacijah SOZD Kema pričeli z javno razpravo o samoupravem sporazumu o združitvi v SOZD. O tem bodo odločili z referendumom, 15. januarja pridejo leto.

D. P.

Na robu električnega mrka

LJUBLJANA, 8. decembra — Bager industrijskega gradbenega podjetja Obnova je večraj mnilo po 12. uri na dvorišču Kollinske ob šmartinski cesti pretrgal glavni 110 tisoč voltov kabel, ki napaja transformatorje mestnega središča za elektriko. K sreči je Elektro Ljubljana lani položilo nov rezervo kabel, ki je prevzel oskrbo centra. Stroške popravila (250 tisoč dinarjev) bo moral poravnati povzročitelj škode. Foto: MIRAN KOREN

Prve igrače iz posebnih delavnic

DOMŽALE, 8. decembra — Samoupravni sporazum o ustanovitvi delavnic pod posebnimi pogoji, ki sta ga konec oktobra podpisali interni skupnosti socialnega varstva občin Domžale in Kamnik je že rodil sadove. Danes so namreč uradno odprli prvi del bodočega centra za usposabljanje invalidov in Mengštu, v katerem mladi (lažje duševno moteni otroci) že nekaj časa izdelujejo plastične igrače za izlozko Mehanehniko. J. T.

Praznik domžalskih tabornikov

DOMŽALE, 8. decembra — Domžalski taborniki te dni praznujejo 25-letnico obstoja svoje organizacije, ki so jo imenovali Odred skalnih tabornov. Ob jubileju so pripravili taborniški razstavo v predvečer komunalnega centra v Domžalah, in petek popoldne pa se bodo zbrali na slavnostni konferenci, na kateri bodo podelili priznanja najprizadevnejšim tabornikom in njihovim mentorjem. J. T.

Boljši TV sprejem?

LOGATEC, 8. decembra — Pretvorniki za televizijski program na hribu Sekirica je postajalo. Logatecani pa vseeno že drugo leto zmanjkujejo, da bo začel delovati, čeprav so tudi sami naročili zanj prispevali del denarja. Vgraditi bi morali še nekatere aparature, to delo pa bi moral opraviti IMP, ki ima težave z uvozom teh aparatov. Kljub temu je ljubljanska Radiotelevizijska Logatecanka letos že v drugo zagotovila, da bodo imeli kakovostnejši televizijski signal že ob koncu leta. A. B.

Veter prehitel teptalne stroje

TOLMIN, 8. decembra — Bovskim turistim delavcem, ki so si mnogo obetali od obilnih snežnih padavin na Kaninu (v predpriznanih dneh, ko je zapadlo več kot meter snega), jo je tokrat zgodil močan veter, ki je kljub temu, da so na kaninskih smučiščih že med sneženjem pogladi teptalne stroje, sušenja povsem razpihal. Tolminskimi ljubiteljem smučanja pa je te dni v tolažbo smučišče na Livku, kjer je snežna odeja debela 40 centimetrov. Obratuje je srednja žičnica, obiljajo pa, da bodo te dni usposobili tudi daljšo spodnjo vlečnico. Koča na Livku je tudi odprta. K. R.

Dr. Ivan Stanovnik

Močno so se srednje vrste ljudi, ki so bili dejavni v predvojnih političnih strankah, ki so se upirali zatiranju demokratičnim gibanj in omejevanju narodnostnih pravic ter se okupaciji pridružitvi osebnostimenu gibanju slovenskega naroda. Ob tem se spominjamo dr. Ivana Stanovnika, očetnika v Ljubljani, ki je 6. decembra sklenil svojo životlansko pot. V slovensko javno životljenje se je vključil že pred in med prvo svetovno vojno, ko je kot študent deloval in zvezeval vidna mesta v slovenski dijaški zvezi, ki je združevala tako katoliške dijaške in študente. Rodil se je 25. IV. 1891 v Horjulu, o družini čevljarja in malega kmeta.

Vidno mesto je prevzel kot zastopnik levega krila slovenske ljudske stranke, ko se je v letih 1922 in 1923 ustanovila in delovala v Ljubljani Zveza delovnega ljudstva. Leta je na občinski volitve 3. decembra 1922 postavila skupno kandidato listo, na kateri so družno kandidirali komunisti, socialisti in zastopniki levega krila SLS, med katerimi je bilo tudi nekaj krščanskih socialistov. Lista je na volitvah zmaga. Za župana je bil izvoljen socialist dr. Ljudevit Petrič, za podžupana pa dr. Ivan Stanovnik.

Zal je delo zveze trajalo samo leto dni. Strankarske razprtije na Slovenskem so kmalu uplivalo tudi na združitven delovnih ljudi. Napetosti so bile značilne tudi za životljenje znotraj posameznih strank. V slovenski ljudski stranki so se pričele takoj po vojni, se nekoliko umirile okrog prvih volitev v decembru 1920, nato pa spet obnovile. Somišljeniki in sodelavci dr. Ivana Stanovnika so ne glede na vse ostajali zvesti slovenskemu avtonomističnemu programu, napetosti pa so se samo še širile, ko je kasneje po uboju Radica dr. Korolice stopil v rido šestdesetarske diktature (1929), ko je prišlo po močnem nastopu opozicije na volitvah 5. 5. 1935 spet do vlade Stojadinovič-Korošec-Spaho in ko je končno opozicija SLS nastopila s svojimi kandidati na listi dr. Mačka na volitvah 11. 12. 1938. Takrat je nastopila stara SLS proti snovi slovenske jugoslovanske radikalni zajednici (dr. Korošec). MIRO JERSIC

Dobri rezultati

V kmetijstvu dosegli pridelke, ki nas uvrščajo med najuspešnejše v svetu

NOVI SAD, 8. decembra (Tanjug) — Na dvodnevem posvetovanju Zveze kmetijskih inženirjev in tehnikov Jugoslavije so ocenili, da je Jugoslavija v zadnjih treh desetletjih povzročila proizvodnjo hrane na prebivalca in se uvrstila med tiste države, ki v kmetijstvu dosegajo najboljše rezultate ter s tem prispevajo pomemben delež v boju proti lakoti v svetu.

S 300.000 sodobnimi traktorji danes obdelujejo zemljo v družbenem in zasebnem sektorju, v pridelovalno pšnice, koruze, sladkorne pese in sončnice pa naši kmetijski delavci dosegajo pridelke, s katerimi se uvrščajo med najuspešnejše v svetu. Rešitev je treba najti v povečanju uvoza živalske krme, torej tudi kروزe. Vendar je to le začasna rešitev. Ko je govoril o cenah, je Zidar poudaril, da prav zdaj poteka intenzivno dogovarjanje republik in pokrajin o določanju prodajnih cen kmetijskih proizvodov za prihodnje leto. Priporočil je, da dogovorovi o cenah ni mogoče sklepiti tako hitro, kot bi bilo treba, ker še ni sprejel zakon o cenah. Odrava premij za nekatere kmetijske proizvode v zvezem proračunu in njihovo prenašanje v breme porabnikov sta vplivala na zvišanje cen kmetijskih proizvodov, vendar so proizvajalci hrane imeli od podražitev zelo malo koristi.

Poglobljeno izobraževanje pravnikov

Jože Pavličič predsednik zveze društev pravnikov Slovenije

LJUBLJANA, 8. decembra — Razvoj naših družbenoekonomskih odnosov in političnega sistema terja tudi nenehno dodatno izobraževanje pravnikov, saj drugače ne morejo uspešno sodelovati pri oblikovanju samoupravnih odločil in na vseh drugih pravnih področjih, kjer ne veljajo več norme klasične prava. Zato je ena osrednjih nalog zveze društev pravnikov Slovenije, kako so poudarili na dopoldanski redni letni skupščini, skrb za stalno izobraževanje pravnih delavcev.

V prihodnjem letu bo zveza organizirala drugi zbor slovenskih pravnikov, na katerem naj bi predvsem obravnavali zakonodajne novice v gosposarskem in samoupravnem pravu. Na skupščini zveze društev slovenskih pravnikov pa so izvolili za novega predsednika Jožeta Pavličiča, A. LESKOVIC

Za tesnejši stik vodstev ZSM z delovno mladino

Predlogi Z. Poliča za dopolnitev dokumentov 10. kongresa Zveze socialistične mladine

BEOGRAD, 8. decembra — Pri poročanju s predsedstva zvezne konference SZDL Jugoslavije so nastale nekatere netočnosti pri interpretiranju razprave Zorana Poliča. Zoran Polič je na seji predsedstva CK SZDLJ razpravljal o predlogu dveh dokumentov. V razpravi o akcijskem programu zveze socialistične mladine Jugoslavije je podprl predlog predstavnika mladine Zema Vilasija, da bi takoj uveljavili popoln amaterizem organizacije ohranila stik z delovno mladino. Zoran Polič je prispeval tudi predlog za dopolnitev teksta, ki govori o izbiri in nagrajevanju vodstvenih kadrov, in sicer da sme biti to nagrajevanje, kolikor ni možna takojšnja popolna amaterizacija, v okvirih povprečnih prejemkov, kot bi jih imeli ti mladi ljudje, če bi opravljali delo v svojem poklicu.

V razpravi ob predlogu resolucije o delu mladine v društvih je Zoran Polič med drugim opozoril, da ne bi smeli pretirno postaviti zahtev, da se stalno menjajo kadri v teh društvih. Kot primer je dal, kako je večkrat težko najti sposobne in odgovorne kadre za vodenje kulturnoprosvetnih, športnih in podobnih organizacij. Zato ne bi bilo prav, če bi bili preveč trdi v zahtevi, da tudi te kadre hitro menjavajo na njihovih položajih. V razpravi o predlogu dokumentov za X. kongres zveze socialistične mladine je dejal Zoran Polič.

Plečnikova dediščina

Za zdravnike je pomembnejše spoštovanje do človeka kot pa prizadevanje pri delu — Nagradi študentoma

LJUBLJANA, 8. decembra — Za zdravnike je pomembnejše spoštovanje do človeka, kot spoštovanje do dela. To je bila ena od najlepših uvodnih misli, izrečenih na današnjem IX. memorialnem sestanku profesorja Jazca Plečnika, ki je postulalec v predavniški kliničnega centra uvedla v današnji in jutrišnji delovni dan.

»Tako je namreč mislil in ravnal tudi naš vzornik, čigar ime nosi srečanje, veliki slovenski anatomist, ki sta mu njegova široka razgledanost in izredni temperament omogočala da je med strogo an-

nava dihalne stiske novorojenčkov, je razdeljen v predklinične, perinatološke in socialnomedicinske teme, od katerih bosta za medicinsko neizobražene ljudi najbrž še posebej zanimivi predavanja, v katerih bodo zdravniki razmišljali o svojih etičnih in tudi pravnih problemih vzdrževanja življenja novorojenčka z respiratorno stisko oziroma njegove oskrbe. LETOSNI SESTANEK, KI OBRAV-

navajo vedno vpleteli tudi dogmatiki, zasbe silkarstva, kiparstva, zgodovine, literature, poezije in filozofije. Letošnji sestanek, ki obrav-

navajo vedno vpleteli tudi dogmatiki, zasbe silkarstva, kiparstva, zgodovine, literature, poezije in filozofije. Letošnji sestanek, ki obrav-

IZ JUGOSLOVANSKEGA TISKA

VIENNIK, Zagreb: Težave z embalažo

Te dni smo se prepirali, da lahko tudi embalaža, ki

DELO

Glavni urednik CGF Delo: JAK KOPRIVIC
 Odgovorni urednik »Delo«: BORIS DOLNICAR
 Namestnik glavnega urednika CGF Delo: SLAVKO BEZNIK
 Pomočnik glavnega urednika: MIRO POG
 Uredniki: ANTON RUPNIK, IVAN VIDIC (centralna redakcija), VLADO SLAMBERGER (informativni politični), ALEKSA MIŠIČ (gospodarski), ANDRIJ NOVAK (izpovedniški), MATIJA DERMASTIJA (slovensko dopisništvo), MITJA MERŠOL (ljubljanška rubrika), EVGEN BENČANT (izpovedi), ILIJ BREGAR (kronika), FRANC VREČAR (sodobna priloga), TIT VIDMAR (knjižna priloga), VILKO NOVAK (publizistika), BOZIDAR PAHOR, BODAN POGACNIK (izpovedi, satira), MIRO ZAKRAJŠEK (mentorstvo), JOCO ŽNIDARŠIČ (litratura).

pri nas največkrat konča na mestnih smetiščih, pogostokrat povzročijo velike težave. Tovarna zdravih »Krkas iz Novog mesta ni mogla proizvajati močno iskranega zdravila za srčne bolezni Cedilia, ker ni imela stekleniček iz posebnega stekla. V Pilju pa so bili nekaj dni brez destilirane vode, ker je proizvajalci zmanjkali plastičnih steklenic. Na težave »Krkas so opozorili v tovarni stekla »Boris Kiričič, ki je začel obratovati novi obrat za farmacevtsko embalažo iz rjavega nevtro stekla. Dejstvo je namreč da je morala farmacevtska industrija leta in leta usklajevati svoje proizvodne programe z ustrežno embalažo, ki smo jo zvečine uravnali. Tega so se zavedali puljski steklarji, ko so se odločili za naložbo v vrednosti 38 milijonov dinarjev. Po njihovi zasluzi imajo proizvajalci zdravil od konca minulega meseca dovolj stekleniček iz posebnega stekla.

V Pilju izdelujejo stekleničke za zdravila iz domačih surovin, spričlo širjenja petrokemičnega kompleksa v ob-

močju severnega Jadrana pa se odpravljajo tudi možnosti za proizvodnjo plastične embalaže. In vendar se sprašuje: mar ne bi mogli pripraviti k varčevanju in gospodarskega poslovanja, če bi drugeče ravnali z embalažo, ki je bila že uporabljena? Tudi stekleničke za zdravila tako kot plastične steklenice ali vrečke bi lahko brez posebnih težav vrnili v obrate za predelavo in proizvodnjo embalaže, namesto da jih odvržemo na smetišče.

RILINDJA, Priština: Mladi ostajajo v Janjevu, vendar...

Na Kosovu je le malo takšnih vasi, ki so po številu prebivalcev podobne mestom, kot je Janjevo, ki je bilo nekoli občinsko središče. Se manj pa je vasi, ki se jim je danes posrečilo v svojih srednjih držati več mladih kot Janjevo. Od 7.000 prebivalcev, kolikor jih šteje to sosesce, je več kot polovica mladih, ki podnevi delajo, zvečer pa si vendarle utrgajo čas za srečanja. Čeprav njihovi starši sloviyo kot obrtniki ne le na Ko-

POLITIKA, Beograd: V gozdovih ni cest

V gozdovih posekamo premalo dreves! To je resna ugotovitev za bosansko-hercegovaške gozdarje oziroma za lesno industrijo v tej republiki. Tovornjaki »šipadac«, »krivajec«, »incelac« in »Natronas« se preprosto ne morejo dokopati do najjuhnih surovin, ker ni gozdskih poti. S tekočim srednjeročnim načrtom so predvideli, da bodo zgradili 2.300 kilometrov cest, doslej pa so zgradili le 650 kilometrov. Pri priči je očitno, da načrta ne bodo uresnili, pri tem pa opozarjajo, da bodo dosegli srečaten uspeh, če bodo v prihodnjih dveh letih zgradili še 1.000 kilometrov cest.

Prav zaradi skromnega izkoriščanja gozdov, kot pravijo ekonomisti, je rast 2,2-odstotna, znašala pa naj bi 3,8 od stoletka. Po drugi strani so izrabili le okoli 40 odstotkov odobrenih bančnih sredstev, kar neposredno vpliva na proizvodnjo in položaj gozdarstva. Čeprav je načrt pogodovana do leta 1985 precej ambiciozno, so na tem področju vendarle dosegli boljše rezultate. Čez sedem let bodo goz-

UGODEN NAKUP RABLJENIH VOZIL
17 vozil AUDI:
 75, 80L, GL, 100S, LS, GL
 letniki 1969-1976
 cene od 82.000-150.000 ND

6 vozil mercedes:
 200, 220, 200 D, 220 D, 250 SL
 letniki 1967-1969
 cene od 149.000-257.000 ND

FORD 17 M, letnik 1970 -
 cena 98.000 ND

VW PASSAT, letnik 1974 -
 cena 140.000 ND

PEUGEOT, letnik 1975 -
 cena 158.000 ND

BMW 320, letnik 1976 -
 cena 273.600 ND

VSA VOZILA SO OBNOVLJENA V VISINI 10% PRODAJNE VREDNOSTI
INFORMACIJE IN PRODAJA: Trgovina rabljenih vozil
AUTOCOMMERCE
 Titova 146
 Vsak dan razen sobote od 7.-14. ure
 Telefon: 343-771

Turizem ne more ostati le večna, zлата rezerva

Slovenske turistične organizacije so odločno premajhne — Zdrruževanje denarja za uresničitev »modrega načrta«

MARIBOR, 8. decembra — Potrebujemo nacionalni program nadaljnje razvoja turističnega gospodarstva, nekakšen »zeleni načrt«, kakor v kmetijstvu. Poimenujemo ga »modri načrt«, v praksi jih izkušnja in na znanstvenih osnovah pa bi morali imeti dolgoročni razvoj turizma v Jugoslaviji, je na dvodnevnem posvetovanju z naslovom »Sodobni poslovni pristopi v turističnih delovnih organizacijah«, organiziral ga je Inštitut za ekonomiko turizma na mariborskem univerzi, med drugim poudaril Vlahko Krivokapič.

Na posvetovanju — udeležilo se je nad 120 turističnih praktikov in teoretikov iz vse države — se je razprava vrtela bolj okrog organizacijskih kot poslovnih vprašanj. Prof. dr. Janez Planina je menil, da so slovenske turistične organizacije odločno premajhne, zlasti v gostinstvu in posredništvu. Gostinske organizacije so na primer po videnih poslovnih sredstvih šele na 40., po osnovnih pa na 25. mestu. Nujno je zato po njegovem mnenju, da čimprej pride do širšega povezovanja tako med gostinskimi kot agencijskimi tozidi in delovnimi organizacijami. Šele močne turistične organizacije naj bi se potem naprej vertikalno povezovali in razvijale prave dohodkovne odnose. Prav to vprašanje naj bi bilo najbolj perečo, kar zadeva nadaljnjo organiziranje in rast slovenskega turističnega gospodarstva.

Prof. dr. Srdjan Marković iz Zagreba je govoril o turističnih prognozah in problemih v osemdesetih letih ter ob tem povedal, da ne pozna nobene napovedi v svetu, ki bi govorila o stagnaciji ali celo zmanjšanju turističnega prometa v naslednjem desetletju. Pač pa je po njegovemu mnenju veliko vprašanje, kako se bo spreminjali povpraševanje po turističnih storitvah in kako bomo znali poskrbeti za delavce v tej zahtevni gospodarski panogi. Urednik slovenske izdaje Komunističnega vladnega glasnika Vlahko Krivokapič je podprl tudi idejo o ustanovitvi specializirane jugoslovanske turistične banke, ki naj bi v združevanju sredstev združenega dela spričo stalnega pomanjkanja kapitala za graditev turističnih objektov poskrbela za živahnost in napredovanje te gospodarske panoge.

LJUTOMER, 8. decembra — Slabe izkušnje z dosedanjimi novoletnimi srečanji zdomcev v posameznih pomurskih občinah so prav tako razlog, da so se v tej pokrajini odločili za novo obliko in vsebino teh srečanj. Koordinacijski odbor pri medobčinski svetu SZDL za Pomurje svetuje, naj bo v prihodnje težišče teh pogovorov v krajevnih skupnostih. Pogovori naj bi bili zborovi vseh krajanov, saj je to edina pravilna pot za uspešno povratno vključevanje zdomcev v domače okolje in za tvorno sodelovanje teh ljudi pri reševanju skupnih nalog in problemov v posameznih krajih. Zdomce bodo povabili tudi na roditeljske sestanke v šole, ki jih obiskujejo njihovi otroci, da bi tudi na ta način okrepili vezi med šolo in starši, ki so na časnem delu v tujini. B. B.

NIKO LAPAJNE

Most k Španiji

Neposredni stiki z živahniješe gospodarsko sodelovanje med državama

BEOGRAD, 8. decembra (Tanjug) — Sedenje jugoslovansko-špansko gospodarsko sodelovanje po obsegu in strukturi očitno zaočaja za možnostmi in interesi gospodarstvenikov obeh držav. Trenutno je najbolj razvita blagovna menjava, katere vrednost zadnja leta znaša okoli 40 milijonov dolarjev.

Od januarja do oktobra letos sta državi izmenjali blago v vrednosti okoli 35 milijonov dolarjev, pri čemer je naš izvoz sodeloval le v desetinji milijoni dolarjev. Majhen obseg menjava spremlja tudi precej skromna izbira proizvodov. Okoli 60 odstotkov jugoslovanskega izvoza na primer že leta predstavlja les, ostnina stavljen les, ostnina pa ferokrom, bučne peške in svinina. Podobno je tudi s strukturo uvoza iz Španije, uvrstimo zvečne kompresorje, električno opremo, tekstilne in suknjarske izdelke, tenko pločevino in nekatere umetne snovi (50 odstotkov uvoza).

Pozornost na povečanje obsega blagovne menjava vidijo tudi v povečanju jugoslovanskega izvoza opreme, izdelkov kovinske predelovalne, kemične, lesne, in elektroindustrije, kmetijskih pridelkov in izdelkov živilske, tekstilne in suknjarske industrije.

To naj bi spodbudili tudi bližnji obisk španskih gospodarstvenikov v naši državi in sodelovanje jugoslovanskih podjetij na mednarodnem sejmju v Barceloni junija prihodnjega leta.

Vladikov zapustil Kairo

Egiptovske oblasti so pridržale samo hišnika veleposlaništva

KAIRO, 8. decembra (AFP) — Po prekinitvi diplomatskih odnosov med Egiptom in Bolgarijo so dosedajni bolgarski veleposlanik v Egiptu Vladimir Vladikov in vsi člani bolgarskega veleposlaništva zapustili Kairo.

Egiptovske oblasti so pridržale samo hišnika veleposlaništva, ki nima diplomatske imunite. V Kairo bi ostal do konca preiskave, ki so jo uvedli ob incidentu med člani bolgarskega veleposlaništva in stanovci, ki so živeli v poslopiju bolgarskega diplomatskega predstavništva.

Pred odhodom je bolgarski veleposlanik Vladikov obiskal vršilca dolžnosti egiptovskega zunanjega ministra Butrosa Galija in se mu zahvalil, ker je Egipt članom bolgarskega sov. med PSI in SZDL. Obisk sredi v čas, ko ugotovljamo uspešno izvajanje in reševanje tistih vprašanj, ki so do sedaj obremenjevala medsebojne odnose. Ustvarjeni so vsi pogoji za poglobljanje teh odnosov med Jugoslavijo in Italijo na osnovi osimskih sporazumov.

Razgovori med PSI in SZDL so zato obsegali vsa tista vprašanja, ki so pomembna za nadaljnji vseh uspešnejši razvoj obojestranskega sodelovanja, temelječega na ocenah sedanjege političnega in gospodarskega stanja tako v Jugoslaviji kot v Italiji, kakor tudi mednarodnega položaja v Evropi in v svetu.

S posebnim poudarkom so bili obravnavani vsi tisti problemi, ki nastajajo v odnosih med sosednima deželama — SR Slovenijo in deželo Furlanijo-Julijsko krajino, vključno z vse oblike obmejnega sodelovanja, kot so stiki na ravni občin, kulturno-gospodarske in druge oblike delovanja prebivalstva na meji in v notranjosti. Obe strani menita, da so osimski sporazumi odprli nove vsestranske možnosti še posebej na gospodarskem področju. Zato je razgovor obsegal tudi celovito problematiko industrijskega sodelovanja, cestne povezave, sodelovanja med pristaniski, zaščito okolja, malobojnega prometa, problema ribi-

nega položaja v Evropi in v svetu. S posebnim poudarkom so bili obravnavani vsi tisti problemi, ki nastajajo v odnosih med sosednima deželama — SR Slovenijo in deželo Furlanijo-Julijsko krajino, vključno z vse oblike obmejnega sodelovanja, kot so stiki na ravni občin, kulturno-gospodarske in druge oblike delovanja prebivalstva na meji in v notranjosti. Obe strani menita, da so osimski sporazumi odprli nove vsestranske možnosti še posebej na gospodarskem področju. Zato je razgovor obsegal tudi celovito problematiko industrijskega sodelovanja, cestne povezave, sodelovanja med pristaniski, zaščito okolja, malobojnega prometa, problema ribi-

nega položaja v Evropi in v svetu. S posebnim poudarkom so bili obravnavani vsi tisti problemi, ki nastajajo v odnosih med sosednima deželama — SR Slovenijo in deželo Furlanijo-Julijsko krajino, vključno z vse oblike obmejnega sodelovanja, kot so stiki na ravni občin, kulturno-gospodarske in druge oblike delovanja prebivalstva na meji in v notranjosti. Obe strani menita, da so osimski sporazumi odprli nove vsestranske možnosti še posebej na gospodarskem področju. Zato je razgovor obsegal tudi celovito problematiko industrijskega sodelovanja, cestne povezave, sodelovanja med pristaniski, zaščito okolja, malobojnega prometa, problema ribi-

Novoletna srečanja z zdomci

Težišče pogovorov v Pomurju naj bi bilo v krajevnih skupnostih

LJUTOMER, 8. decembra — Slabe izkušnje z dosedanjimi novoletnimi srečanji zdomcev v posameznih pomurskih občinah so prav tako razlog, da so se v tej pokrajini odločili za novo obliko in vsebino teh srečanj. Koordinacijski odbor pri medobčinski svetu SZDL za Pomurje svetuje, naj bo v prihodnje težišče teh pogovorov v krajevnih skupnostih. Pogovori naj bi bili zborovi vseh krajanov, saj je to edina pravilna pot za uspešno povratno vključevanje zdomcev v domače okolje in za tvorno sodelovanje teh ljudi pri reševanju skupnih nalog in problemov v posameznih krajih. Zdomce bodo povabili tudi na roditeljske sestanke v šole, ki jih obiskujejo njihovi otroci, da bi tudi na ta način okrepili vezi med šolo in starši, ki so na časnem delu v tujini. B. B.

Spodbuda za vlaganja tujih firm

Dosedanji davek ni vzpodbujal skupnih vlaganj v gospodarstvo

BEOGRAD, 8. decembra — V ožji Srbiji pripravljajo spremembe zakona o obdavčevanju tujcev, davček bodo namreč močno znižali. Pričakujejo, da bodo nižji davki od zasluzka tujcev spodbudno vplivali na skupna vlaganja domačih in tujih podjetij v gospodarske projekte. Zasluzek v ožji Srbiji je zdaj 35-odstotno obdavčen. Kot je ocenila gospodarska zbornica SR Srbije, ki je dala pobudo za spremembo zakonodajnega predpisa, to učinek destabilizirano. Tako je na primer zaslužek italijanske firme »FIAT«, ki je zadnja leta videla velika sredstva v skupne projekte z avdijskega »Crvena zastava« v Kragujevcu, znašal komaj šest odstotkov vložnih sredstev.

Složen trud za popolno zaščito

V Gorici okrogla miza mladih o globalni zaščiti vseh Slovencev v Italiji

BEOGRAD, 8. decembra — V okviru tedna mladine za globalno zakonsko zaščito Slovencev v Italiji, ki poteka v tem tednu na pobudo mladinskega odbora Slovenske kulturne gospodarske zveze za Gorisko, so sinoči v Gorici pripravili okroglo mizo o tej problematiki. Razen številnih mladih iz Gorice in okolice, so se udeležili in na njej sodelovali predstavniki benediških Slovencev Viljem Černo in Štjere člani slovenske narodnostne skupnosti v Italiji, ki delajo v vladni komisiji, ki naj bi izdelala predlog zakona o globalni zaščiti Slovencev. Sinočnja debata na okrogli mizi je pokazala, da obstaja v Italiji, kljub splošnemu izboljšanju odnosa do pripadnikov slovenske narodnostne skupnosti, še vrsta sil, ki delujejo zlasti na Tržaškem, ki si na vse načine prizadevajo, da Slovenci v Italiji ne bi dobili take zakonske zaščite, kot jo omogoča ta italijanska ustava in duh osimskih sporazumov. Predstavniki Slovencev, ki so člani vladne komisije, ki naj bi pripravila predlog zakona o globalni zaščiti Slovencev v Italiji, so mladim udeležencem sinočnje okrogle mize povedali, da nastopajo v komisiji zelo enotno in se ne ozirajo na strankarsko pripadnost, saj v delu komisije zastopajo Slovence v Italiji in ne posamezne stranke. Vzporno terjajo, da naj bi bodoči zakon o zakonski globalni zaščiti Slovencev v Italiji zaščiti v enakih meri vse v Italiji, živče Slovence, ne pa ločeval oziroma pogojljal njihovo zaščito s tem, v kateri pokrajini živijo. Slovenski člani komisije odločno zavračajo ponujeni koncept trojne postoposti. Večina članov komisije skuša namreč vsiliti zakon, ki bo ločeval zaščito z ozirom na to, kje Slovenci živijo. Slovensci v Italiji si zelo prizadevajo, da bi bili v zakon o globalni zaščiti vključeni tudi benediški Slovenci. Italijanska vlada je izvedla v 21 občinah videmske pokrajine pred nedavnimi anketo, da bi ugotovila, če Slovenci v teh občinah sploh živijo. Po mnenju razpravljalcev na sinočnji okrogli mizi pa je vladna št. z izborom teh občin natančno pokazala, da ji je dobro znano, kje Slovenci živijo, saj so odgovori iz anketiranih občin dokazali, da v njih res živijo Slovenci. Slovencev v Italiji pri svojih prizadevanjih opozarjajo tudi na izjavo predsednika italijanske republike Sandra Pertinija, ki je slovenski delegaciji med drugim zagotovila, da je država dolžna zaščititi manjšino in da pri tem ne gre za nikakršno ikoncesijo, pač pa mora država to storiti zato, ker je to pripadnikom manjšine pač dolžna.

BRANKO PODOBNIK

Vsak dvajseti zaposleni se ukvarja z izumiteljstvom

Ze 100 tisoč članov zveze izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav v 7.800 aktivih

BEOGRAD, 8. decembra (Tanjug) — Vsak dvajseti zaposleni delavec v Jugoslaviji se ukvarja z izumiteljstvom in tehničnimi izboljšavami. V 7800 aktivih Zveze izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav je v vseh republikah in obeh pokrajinah danes približno 100.000 članov. Proti tednu delo je vse manj rutinsko in mehansko, od človeka odvisna dejavnost. Vse bolj postaja kreacija in ustvarjalnost.

Znanja nam torej ni treba več kupovati v tujini toliko, kot smo ga doslej. To pomeni, da bo tudi za patente, licence in druge oblike uvoza tehnologije potrebni vedno manj sredstev. Organizirana sila množičnega vključevanja delavcev v razvoj izumiteljskega dela je Zveza izumiteljev Jugoslavije, ki jo so ustanovili že pred več kot dvema desetletjema, njena naloga pa je, da zbira, organizira in podpira novatorje, da se bori za širše uvajanje tovrstnih tehnoloških novosti v prakso. Pri tem je bila in ostaja osnovna usmeritev ustvarjanje lastne tehnologije in izboljševanje nastojavnih razvojnih procesov, kakor tudi humanizacija delovnega procesa. Kako daleč smo prišli pri humanizaciji in novatorstvu, nam pove še podatek, da je zveza izumiteljev še pred nekaj leti štela v kakih 600 aktivih komaj 5000 članov. Res je, kakrat je bilo članstvo v zvezi tesno povezano s izumom samim. Danes obstajajo v vseh republikah in pokrajini konference zveze izumiteljev, ustanovljene na delegatskem načelu. Najštevilnejši so ti aktivni Slovenci, Bosni in Hercegovinci, na Hrvaškem in v Srbiji ter Vojevodini in na Kosovu.

Prozorna konstrukcija

V svoji brošuri profesor Robert Saxer analizira koroška sredstva javnega obveščanja - Javnost je bila zapeljana

OD NAŠEGA DOPISNIKA V AVSTRJI

CELOVEC, 8. decembra — Slovenski informacijski center je v Celovcu sinoči predstavil brošuro, v kateri se je sodelavec celovske univerze prof. Robert Saxer ponovno lotil analize koroških sredstev javnega obveščanja.

Profesor Saxer je tokrat izredno pronicljivo razčlenil kampanjo, ki sta jo proti celovski pedagogski univerzi letos na pomlad dvignila najprej jutranjik »Kleine Zeitung« (denarno stoji za njim katoliška cerkev) ter urednik njene celovske izdaje Strizl, nato pa se znani glasnik skrajne koroške desnice, poslanec svobodnjaške stranke Scrinzi. Povod za kampanjo je bila razstava, ki je bila zasnovana in je dozorela v ozkem krogu, ki je štél vsega tri protagoniste: organizacijo pod imenom »Umetnost in delo« ter še dve fizični osebi.

Eden od številnih ekspozitov na tej razstavi je bil tudi plakat, ki je umorjene glave predstavnika združenja zahodnonemških industrijov Schleyera predstavil s tarčo na prsih in s podpisom, ki je vabil k »strahu na gospodarstvu«. Četudi je šlo za enega od mnogih ekspozitov in čeravno namen organizatorjev ob tem ni bil, opredeljevati se za terorizem, pa je Strizl ta letak namerno izpostavil, organizatorjem pa podtaknil nekaj, na čemer je nato lahko zgradil svojo politično kampanjo, namreč, da s plakatom pozivajo k terorizmu.

Potem ko je tako odkril teroriste, je urednik razširil krog tistih, ki naj bi imeli opravka s tako izmislenim terorizmom, s tih protagonistov na več kot petdeset ljudi, institucij in funkcij. Med »sumljenjemi« je bila celovška univerza, komunistična in socialistična stranka, vlada ter vrsta njenih ministrstev, ministri, študentovske in druge organizacije ter seveda (prizadeji urednik je bil v svojem odnosu do manjšine vedno na poziciji), ki so bile blizu nemško nacionalistični svobodnjaški stranki), voditelji obeh osrednjih organizacij Slovencev v Avstriji.

Taj kampanji se je nato pridružil še znani Scrinzi, zaveza pa se je končala tako, da so obema — in naplaintnosti javnosti, ki je spričo znanih monopoli v na pod-

Srbija bo več sodelovala s »Kruppom«

BEOGRAD, 8. decembra (Tanjug) — Predsednik skupščine SR Srbije Dušan Čekrebič je danes sprejel namestnika predsednika poslovnega odbora za zahodnonemške firme »Krupp« Dietricha Fischerja. Med pogovorom je Dušana Čekrebiča seznanil z uspešnim potekom pogovorov visokih predstavnikov firme »Krupp« v gospodarski zbornici SR Srbije in s predstavniki več gospodarskih organizacij iz SR Srbije, ki sodelujejo s to družbo.

OD VSEPOVSOD

New York spet privablja turiste

NEW YORK, 8. decembra (AP) — New York se ne otepa več obiskovalcev. V tem mestu so prvič po nekaj letih zabeležili večji obisk. V mestnem turističnem uradu trdijo, da je New York postal zanimivejši zaradi čedalje boljših gledališč, sabavnih prireditev, muzejev in restavracij. Do konca leta bo New York obiskalo več kot 17 milijonov ljudi, ki bodo tam napravili okoli 1,8 milijarde dolarjev.

javnih hiš in gradnjo posebne četrti, v kateri naj bi bilo okoli 3100 prostotok. Komisija je trdila, da bi s tem morda odpravili odkrito prostitucijo na ulicah, zajeli širjenje spolnih bolezi in zmanjšali število zvočnikov.

McCarthy je bil narkoman

PARIZ, 8. decembra (Tanjug) — Po pisanju list »International Herald Tribune« je bil veliki slovoec na čarovnice in pobudnik protikomunistične historije pdesetih let senator Mc Carthy neodoljivo narkoman, ki se je z mrtvičjem osebnoval v lekarini blizu Bole hiše. Nekdanji agenti urada za boj proti narkotikom trdijo, da je Mc Carthy z dovoljenjem njihovega šefa pokonjenega šefa dobival velike količine morfija za svoje potrebe.

Gasilci Newarka so prišli prepozno

NEWARK, 8. decembra (UPI) — V požaru, ki je izbruhnil v zadnjem nadstropju enega izmed poslopij v Newarku, je umrlo 13 ljudi. Predstavniki gasilske brigade je dejal,

da je bil ogenj verjetno podtaknjen. Prebivalci okoljskih poslopij so obtožili gasilce, da so prepozno prišli na kraj nesreče. Tisti, ki so se rešili iz sto let starega poslopija, so povedali, da prestrašeni ljudje niso hoteli skočiti skozi okna na razpeto platno. Trinajst ljudi so rešili iz gorečega poslopija.

Potem ko je tako odkril teroriste, je urednik razširil krog tistih, ki naj bi imeli opravka s tako izmislenim terorizmom, s tih protagonistov na več kot petdeset ljudi, institucij in funkcij. Med »sumljenjemi« je bila celovška univerza, komunistična in socialistična stranka, vlada ter vrsta njenih ministrstev, ministri, študentovske in druge organizacije ter seveda (prizadeji urednik je bil v svojem odnosu do manjšine vedno na poziciji), ki so bile blizu nemško nacionalistični svobodnjaški stranki), voditelji obeh osrednjih organizacij Slovencev v Avstriji.

V Denverju so se lotili snega

DENVER, KOLORADO, 8. decembra — Denverški ostarjev sneg ni presenetil tako kot naše. Ulice so čistili vsa noč in naložili so ga po štirideset tovrstnikov na uro. Vsak tovor je tehtal osem ton. Zgodaj jutraj so bile ulice počišene.

Telefoto: UPI

STELEPRINTERJA

Kitajsko terensko vozilo za Švicarje

BERN, 8. decembra (AFP) — Švicarska vojska bo morda dobila vozilo, ki je primerno za vse terene, in sicer od LR Kitajske. Švicarsko obrambno ministrstvo v Bernu je včeraj obravnavalo predlog lausanskega župana, poslanca radikalov Jean-Pascala Delamuraza, ki so mu med nedavnim obiskom na Kitajskem pokazali to vozilo, spominjajoče na ameriški džip. Predstavniki švicarskega obrambnega ministrstva je rekli, da ni izključeno, da bodo kupili to vozilo, ker to tudi ni v nasprotju z načeli nevtralne politike Švice.

Papež obiše Mehiko?

CIUDAD MEXICO, 8. decembra (Tanjug) — V mehiški javnosti so sprožile ostro polemiko vesti, da utegne papež Pavel Janez II. konec januarja obiskati Mehiko, kjer naj bi začel konferenco škofov Latinske Amerike.

Mehika nima diplomatskih odnosov v Vatikanom že od prejšnjega stoletja. Številne mehiške politične in družbene organizacije so tudi zdaj proti papeževemu obisku in odnosom z Vatikanom nasloj. Ta obisk, pravi, bi šel samo na roke konservativnim cerkvenim krogom v njihovem prizadevanju, da povečajo svoj vpliv.

Pot na kongres v Casablanca

BEOGRAD, 8. decembra (Tanjug) — Član CK ZKJ Izotok Winkler je danes odpoval v Casablanca, kjer se bo udeležil tretjega kongresa socialistične unije ljudskih sil Maroka.

Uspešne operacije borcev SWAPO

LUANDA, 8. decembra (Džana) — Pripadniki ljudske organizacije Južnoafriške Afrike (SWAPO) so v zadnjem času izvedli več uspešnih operacij proti rasističnemu režimu Pretorie v Namibiji. Spročilo te organizacije, objavljeno v Luandi, pravi, da so imele rasistične sile velike izgube.

Zborovanja v podporo ciprski vladi

NIKOZIJA, 8. decembra (Tanjug) — Pred razpravo, ki bo tekla v tretjem odboru generalne skupščine OZN o vprašanju izgnanih ljudi na Cipru, bo v Nikoziji od danes do nedelje vrsta zborovanj v znamenju podpore delegaciji ciprske vlade, ki zahteva, da OZN pospeši delo raziskovalnega odbora. S temi zborovanji bodo hkrati proslavili 30-letnico deklaracije svetovne organizacije o človekovih pravicah.

Michael Blumenthal v Romuniji

BUKARESTA, 8. decembra (Agerpress) — Ameriški sekretar za finance Michael Blumenthal se danes in jutri mudi v Romuniji, kot posebni odposlanec predsednika Carterja. Na obisk ga je povabila romunska vlada. Z gostiteljic se bo pogovarjal o dvosmranskih in mednarodnih problemih.

Uvoz surove nafte iz Irana v EGS upadel

BRUSELJ, 8. decembra (AFP) — Uvoz surove nafte iz Irana v države evropske gospodarske skupnosti se je v prvem polletju tega leta zmanjšal v primerjavi s prvo polovico 1977 za 8,1 odstotka. Kot poroča bilten statističnega biroja držav EGS v Bruslju, pa sta ZR Nemčija in Belgija v tem obdobju povečali uvoz surove nafte iz Irana, in sicer od 3,8 na 8,3 odstotka.

Čile največji uvoznik orožja

CIUDAD MEXICO, 8. decembra (PL) — Čile je na vrhu seznama latinskoameriških držav, ki kupujejo orožje od ZDA. Mehški dnevnik »El Dia« piše, sklicujoč se na podatke iz knjige »Semenj orožja«, da so ZDA leta 1973, ko je bil v Čilu udar, poslale tel državi za več ko dve milijardi dolarjev orožja, odtlej pa vsako leto vrednost teh dobav Čilu pospešeno raste.

V Angli strogoglavlili zairski letali

JOHANNESBURG, 8. decembra (UPI) — Radio Luanda poroča, da sta na osamlju severne Angole strogoglavlili dve zairski vojni letali tipa »mingwa«. Angolsko obrambno ministrstvo je objavilo, da sta letali iz Centralnoafriškega cesarstva v Zaïre in da zaradi slabih vremenskih razmer nista mogli pristati na zairskem letališču, potem pa jima je pošlo gorivo. Člani posadke obeh letal so se rešili, angolske oblasti pa so jih izročile zairskemu diplomatskemu predstavništvu v Angoli.

Sto kubanskih beguncev na Kubi

HAVANA, 8. decembra (UPI) — Skupina kakih sto kubanskih beguncev je prispela danes s posebnim letalom v Havano. Pričakujejo, da se bo sestala s predsednikom Castro. V Havani bo ostala čez soboto in nedeljo ter nadaljevala pogovore o izpustitvi 3600 zapornikov na Kubi, o čemer so se pogovarjali že med obiskom v novembru. Pričakovati je tudi, da bodo sklenili sporazum o odhajanju teh zapornikov z očitno zaščito s januarjem 1979.

Tožilec zahteva ostro kazen za Peronovo

BUENOS AIRES, 8. decembra (Tanjug) — Sinoči so uradno potrdili, da je tožilec Jose Dibur zahteval za bivšo argentinsko predsednico Izabelo Peron šest let zapora. Tožilec je svojo zahtevo oprl na dve glavni od šestih obtožnic, vložnih proti Izabeli Peron po vojsknem udaru v marcu 1976, ko so vržli njeno vlado. Prva obtožnica se nanaša na zlorabljanje dobrodošlega sklada »križarska solidarnost«, ki ga je vodila, druga pa na znameniti »predsedniški čelak«.

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

DELAVSK SVET INDUSTRIJE MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

razpisuje dela in naloge

GENERALNEGA DIREKTORJA

Pogoji:

- visoka ali višja strokovna izobrazba in najmanj 8 let prakse, od tega 5 let uspešnega dela na vodilni delovni nalogi v gospodarstvu
- organizacijske sposobnosti
- moralnopolitična neoporečnost.

Izbrani kandidat bo imenovan za 4-letni mandat.

Pismene prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjega dela morajo kandidati poslati v 15 dneh po objavi.

Amerika mrzlično išče „nekaj“ za Palestince

ZDA se boje »islamskih kontrarevolucij« na Bližnjem in Srednjem vzhodu, če ne bodo bolj podprli Palestincev

OD NASEGA NEWYORSKEGA DOPIJNIKA

NEW YORK, 8. decembra — Vse več znamenj kaže, da bo do ZDA v prihodnjih dneh in tednih znova močno pritisnjen na Izrael. Cyrus Vance potuje čez vikend iz četrtič letos na Bližnji vzhod, v misli, ki jo časopis označuje kot »obupen poskus« rešiti Camp Davids.

Pod oceni teh funkcij ameriškega vodstva v egiptovski-izraelskem mirovnem sporazumu »Sadat ineti nekaj za Palestince — Begin pa to ve, a se dela neumnega. Z drugimi besedami, funkcionarji State Departmenta so dali časopisom vedeti, da bo imel ameriški minister največ težav in največ dela s te strani. To ni nič čudnega. Pogajanja med Egiptom in Izraelom, pretrgana sredi novembra, so za zataknila ob dveh vprašanjih: prvi zastran dolžne, ki zahteva od Egipta, da podredi mirovnemu sporazumu z Izraelom vse druge svoje mednarodne obveznosti — vsevstvi odnos in zveze z arabskimi državami — drugi pa zaradi neopripravljenosti Izraela, da bi kakorkoli konkretiziral obveznost, prezevo v Camp Davidu, da dajo Palestincem samoupravo.

To ni samouprava — kot zdaj poznašje Izrael — bi bila takšna, da Palestinci ne bi imeli besede niti pri takih zadevah, kot je uporaba vode ali gradnja cest na zahodnem bregu. Nato pa je Izrael objavil še, da bo po 17. decembru — roku, ki sta ga Izrael in Egipt v Camp Davidu sprejela kot datum, do katerega bosta sklenila medsebojno mirovno pogodbo — še naprej graditi svoje naselbine zahodno od reke Jordana.

Kot pa se zli, so dogodki v Iranu zdaj poglavitni razlog, da se Američanom najbolj mudi doseči ne samo, da bi Egipt in Izrael sklenila mir, temveč tudi, da bi bil to nekakšen trden obet za zadovoljivo ureditev palestinskega problema.

Dan pred potovanjem Cyrusa Vancea na Bližnji vzhod so objavili, da je Bela hiša povabila Georgea Balla, naj ji pomaga z navesti o politiki v tem delu sveta.

GEORGE BALL — Svetovalec Bele hiše

Naloga, ki se je je lotil nekdanji podsekretar za zunanje zadeve v demokratičnih administracijah, zdaj pa bankir na Wall Streetu, na papirju nima nobene zveze z Izraelom: George Ball naj bi skupino izvedencev analiziral položaj in območju Perzijskega zaliva in dal misliti, da ameriško politiko. Toda zveza je povsem očitna, če vemo tudi, kaj ta ugledna osebnost ameriške zunanje politične elite misli o bližnjem vzhodu in kakšne sklepe povzema Washington z dneve dni iz dogodkov v Iranu. Vsakomur, ki ga hoče poslušati, George Ball zadnji dve leti kar naprej opozarja, da bližnjem vzhodu na krizo ne bo urejena, dokler Washington ne neha

subvencionirati izraelske nepopravljivosti. V zgodnjih v Iranu pa analitični administracije vedno bolj vidijo uvod v celo vrsto islamskih kontrarevolucij od Turčije do Perzijskega zaliva. To zvezo je ondan v televizijem programu PBS skušal ugotoviti Robert McNeill, eden najboljših in najprijaznejših ameriških komentatorjev, ko se je v Parizu pogovarjal z Arjatomahom Homajemijem, religioznim vodjo transkih upornikov. Ameriškega novinarja je najbolj vznemililo, kakšen odnos bo Iran — če se uporniki dopoklepajo do oblasti v Teheranu — zavezo do Izraela, ali bo še naprej dobavljali nafte tej državi in kako ta islamski najvišji svetovnik gleda na izraelsko okupacijo palestinske dežele. Dobil je hiter in kratek odgovor: »Niti kapljice nafte za tiste, ki so izgubili Palestince iz domovine.«

Nemogoče je seveda vedeti, kaj bo na koncu pokazala ponovna preučitev ameriške politike do Srednjega vzhoda. Dve super silni sta v zvezi s tem — namreč z dogodki v Iranu — izmenjali ostri poslanci, katerih veselina pa je vendarle ta, da se ne ena ne druga ne bosta neposredno vojaško vmešavali. Jimmy Carter ni, kot je posneti iz njegove izjave, ki jo je dal v četrtke, nič več tako trden prepričan, da bo šah preživel krizo. Spričo »islamskih kontrarevolucij« so se Američani znašli v položaju, ki je večja skrb za palestinsko stvar — eno glavnih stičnih točk arabskega in islamskega sveta — odon izmed redkih korakov, ki ga lahko storo Američani, da potek dogodkov ne bi netoizgledno dobil sprotameriške narave. Cyrus Vance to poje naprej na Bližnji vzhod predvsem z nalogo, da v egiptovski-izraelskem sporazumu zagotovi kakšen prostor za Palestince, ta osrednji problem bližnjem vzhodu krize pa Ameriko spet slji v preprič z Izraelom.

DRAGISA BOŠKOVIC

Človekove pravice so povezane in nedeljive

Jutri bo minilo trideset let, odkar je generalna skupščina OZN sprejela splošno deklaracijo o človekovih pravicah. Pozneje je sprejela tudi mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah in mednarodni pakt o državljanjskih in političnih pravicah, ki sta začela veljati leta 1976. Lani pa je generalna skupščina sprejela pričujočo resolucijo, ki govori o poteh in sredstvih za uveljavitev človekovih pravic. Resolucija »A-32-130« upošteva vse nujne okvire in pogoje, ki so potrebni za dosego tega cilja in jih je treba najprej ustvariti, če hočemo zagotoviti človeku resnično dostojanstvo. Tega pa ne bo uveljavil brez pravic. Zato resolucija ne šiba samo apartheid in vse oblike razlikovanja in agresije, temveč tudi krivično ekonomsko ureditev sveta in opozarja na potrebo sveta v razvoju.

Generalna skupščina OZN izraža v uvodu resolucije prepričanje, da so vsi državljani zavezanec pravičnosti in načela ustanovne listine in da mora takšno sodelovanje temeljiti na globokem razumevanju raznolikosti problemov v različnih državah. Skupščina tudi izraža zadovoljstvo, da sta začela veljati mednarodna pakta o človekovih pravicah kakor tudi številni drugi pomembni mednarodni instrumenti, ki zadevajo človekove pravice, in nadaljuje: »Generalna skupščina priznava, da je možno ideali, da bi bili ljudje svobodni in da ne bi živel v pomanjkanju, v skladu s splošno deklaracijo človekovih pravic doseči le, če ustvarimo pogoje, v katerih lahko vsakdo uživa (svoje) ekonomske, socialne in kulturne pravice kakor tudi (svoje) državljanjske in politične pravice, je globoko prepričana, da so vse človekove pravice in temeljne svobote medsebojno povezane in nedeljive. Priznava, da so apartheid, vse oblike rasne diskriminacije, kolonializem, tuja nadvlada, okupacija, agresija in grožnja zoper državno suverenost, državno enotnost in ozemeljsko celovitost, kakor tudi nepriznavanje temeljne pravice vseh narodov do samoodločbe in temeljne pravice vsakega naroda, da uveljavlja polno suverenost nad svojimi naravnimi bogastvi in viri, situacije, ki same po sebi so in ki porajajo množične in grobe kršitve vseh človekovih pravic in temeljnih svobotin narodov, kakor tudi posameznikov, je globoko zaskrbljena spričo kontinuiranega obstoja nepravilne mednarodne gospodarske ureditve, ki je največja ovira za uresničitev ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic v državah v razvoju, meni, da bo moral pristop k nadaljnemu delu v okviru sistema Združenih narodov na področju človekovih pravic ustrezno upoštevati izkušnje in splošno potrebo držav v razvoju, kakor tudi njihova prizadevanja za izvajanje človekovih pravic in temeljnih svobotin.«

Smatra, da bi moral trideset let obletnično splošno deklaracijo človekovih pravic obelodati z vseobsegajočo analizo problemov na področju človekovih pravic in s povečanimi naporji v iskanju pravih rešitev za dejansko pospeševanje in zaščito človekovih pravic in temeljnih svobotin, upoštevajo izkušnje in prispevek tako razvitih držav kot tudi držav v razvoju. Generalna skupščina je obravnavala poročila generalnega sekretarja o tej točki. SKLENE, da mora pristop k nadaljnemu delu v okviru sistema Združenih narodov v zvezi z vprašanji človekovih pravic upoštevati naslednje koncepte:

- a) Vse človekove pravice in temeljne svobote so nedeljive in soodvisne; enako pozornost in resno obravnavo zahtevajo izpolnjevanje, pospeševanje in zaščita tako državljanjskih in političnih, kot ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic.
b) Polna uresničitev državljanjskih in političnih pravic ni možna brez zagotovitve uveljavljanja ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic; trajen napredek v izvajanju človekovih pravic je odvisen od razumevanja in učinkovite državne in mednarodne politike ekonomskega in socialnega razvoja, kot je bilo ugotovljeno v teheranski izjavi (1968).
c) Vse človekove pravice in temeljne svobote izvirajo iz osebnosti in narodov, ne neodtujljive.
d) Zato je treba vprašanja človekovih pravic obravnavati globalno, upoštevajoče tako splošni kontekst, kakor potrebo po pospeševanju polnega dostojanstva človekove osebnosti, ter razvoj in blaginjo teh držav.
e) Mednarodna skupnost bi morala pri pristopu k vprašanjem človekovih pravic in v okviru sistema Združenih narodov dati ozira na napredek datih prednost izkanih rešitev za množične in grobe kršitve človekovih pravic narodov in oseb, ki jih prizadevajo situacije, kakršne so npr. tiste, ki so posledica apartheid, vse oblike rasne diskriminacije, kolonializma, tuje nadvlade in okupacije, agresije in grožnje zoper državno suverenost, državno enotnost in ozemeljsko celovitost, kakor tudi nepriznavanje temeljne pravice narodov do samoodločbe in temeljne pravice vsakega naroda, da uveljavlja polno suverenost nad svojimi naravnimi bogastvom in naravnimi viri.
f) Realizacija nove mednarodne gospodarske ureditve je element, ki je bistvenega pomena za učinkovito pospeševanje človekovih pravic in temeljnih svobotin in ji je zato tudi treba dati prednost.
g) Za pospeševanje človekovih pravic in temeljnih svobotin je največjega pomena, da države članice sprejmejo splošne obveznosti z ratifikacijo ali pristopom k mednarodnim instrumentom na tem področju; treba je torej spodbujati določanje standardov znotraj sistema Združenih narodov na področju človekovih pravic in splošno sprejetje in izpolnjevanje relevantnih mednarodnih instrumentov.
h) Vsi organi sistema Združenih narodov naj pri svojem delu v zvezi s človekovimi pravicami in temeljnimi svobotami upoštevajo izkušnje in prispevek tako razvitih držav kot držav v razvoju.

Berlin je prisluškoval, kaj govorijo v Bruslju

V Berlinu se je po štirih dneh končal sestanek komiteja obrambnih ministrov dežel varšavskega sporazuma

Dva tedna po varšavskem vrhu v Moskvi se je večer končal v prestolnici NDR Berlinu sestanek komiteja obrambnih ministrov sedmih socialističnih dežel. Potekal je sicer v strogi tajnosti za zaprtimi vrati, toda očitno je, da je skrajno pazljivo »prisluškovani, čem je trinajst obrambnih ministrov druge strani razpravljalo istočasno v Bruslju, na sedežu pakta NATO.

Berlinski sestanek komiteja obrambnih ministrov držav varšavskega sporazuma, na katerem sta bila navzoča tudi vrhovni poveljniki in načelniki generalnega štaba združenih oboroženih sil, sovjetskega maršala Kulikova in Ogaroka, se je začel dan pred začetkom sestaneka obrambnih ministrov pakta NATO, končal pa se je dan kasneje. Ta istočasnost je lahko naključna, objektivno pa je precej prisahevala k ustvarjanju ozračja v Berlinu. Skupo uradno sporočilo o berlinskem sestanku govori le o tem, da je komite sprejel ustrezne sklepe o vprašanjih dejavnosti združenih oboroženih sil. Nekaj več je povedal sovjetski obrambni minister maršal Dmitrij Ustinov, ki je po sestanku izjavil, da je prispeval k »poglobljaju sodelovanja med oboroženimi silami varšavskega sporazuma in k ohranjanju obrambne moči vsakega od narodov, da uveljavlja polno suverenost nad svojimi naravnimi bogastvom in naravnimi viri. f) Realizacija nove mednarodne gospodarske ureditve je element, ki je bistvenega pomena za učinkovito pospeševanje človekovih pravic in temeljnih svobotin in ji je zato tudi treba dati prednost. g) Za pospeševanje človekovih pravic in temeljnih svobotin je največjega pomena, da države članice sprejmejo splošne obveznosti z ratifikacijo ali pristopom k mednarodnim instrumentom na tem področju; treba je torej spodbujati določanje standardov znotraj sistema Združenih narodov na področju človekovih pravic in splošno sprejetje in izpolnjevanje relevantnih mednarodnih instrumentov. h) Vsi organi sistema Združenih narodov naj pri svojem delu v zvezi s človekovimi pravicami in temeljnimi svobotami upoštevajo izkušnje in prispevek tako razvitih držav kot držav v razvoju.

letno zviševati obrambne stroške za 3 odstotke, v prihodnjem desetletju pa vložiti v oboroževanje dodatnih 100 milijard dolarjev. ZSSR je takoj po tej odločitvi sprožila hrupno kampanjo. Začel jo je z ostrim govorom v Minsku sam Brežnjeva, vlekla se je nato skozi krimske srečanja sovjetskega voditelja s partijskimi voditelji socialistične skupnosti in se potencirala na moskovskem vrhu varšavskega sporazuma. ZSSR je opozorila, da ne bo stala križem rok, da ne bo dovolila drugi strani porušiti obstojega ravnovesja in dosegli zase premoč na škodo obrambne moči druge strani. Kot je po vrhovni iz Moskve poudaril v svojih govorih Ceausescu, se Romunijski ni pridružil sovjetskimi ocenam, da je potrebno odgovoriti na ta izziv Zahoda. Toda sovjetska stran je stopnjevala pritisk: komentari agencije TASS, ki ga je povzel tudi tisk v drugih vzhodnoevropskih deželah (razen v Romuniji) je opozarjal na naraščanje vojaških izdatkov v paktu NATO, »Pravda« pa je v svojem komentaru opozorila, da je nujno ohraniti in okrepiti obrambni potencial združenih oboroženih sil varšavskega sporazuma. Hkrati pa je Berlin moral odgovoriti tudi na vprašanje, ki ga je načel Bruselj: kako preurediti sile na evropskem prizorišču potem, ko bo SALT-2 zapečatil strateško ravnovesje dveh super sil. V Bruslju so govorili o »stvih conah, to je o taktičnih je-drskih silah, ki bi zapolnile lučnjaka v ameriškem strateškem dežniku. Bistveno je pri tem razporejanje vojaških izdatkov posamičnih članic pakta. Ravno to pa je tisto, za kar si prizadeva tudi ZSSR: kako vsaj delno razbremeniti svoj vojaški proračun, ki zavira hitrejši gospodarski razvoj, hkrati pa bolj sprostiti svoje sile, ki jih na Daljnem vzhodu vsebuje spozorščkišsko (tjer je baje četrtina kopenskih in petina takčnih letalskih sil). Podpis novega SALT-2 vnaša potemtakem nove elemente ne le v strateške odnose v evropski, temveč tudi v notranje odnose obeh vojaških grupacij. Vseeno pa je mogoče domnevati, da obrambni ministri niso mogli dlje od političnih voditeljev in da so diktirali, ostale še naprej in čakajo na svoj razplet.

AIT DOBERŠEK

SPODREZAN FRAK

Diplomatsko ozračje ni jeziki komunističnega sestanek voditeljev EGS si je spopadli humorist Pangloss v zadnji izdaji priloge Europa, ki jo skupaj izdajajo štirje evropski dnevniki. »Spodarovali so, se da, bodu primeru ukrepanja pomeni v resnici, da niso storili ničesar, pravi ta kritično slovarček za komunistične sestanek na vrhu.« Se nekaj pastičke iz te zbirke: toso bodo koordinirali — ugotovili so, da se ne strinjajo; široka razprava — klepet; odkrita in temeljita razprava — preprič; v principu — sploh ne; z največjim zanimanjem bodo pričeli — spravili so v predal; zabeležili so — zavrgli so; izražajo zadovoljstvo — so vznemirjeni; okvirno soglasje — nesoglasje. Res je čimeno — a tudi uporabno.

V ŽARIŠČU

Zakasnelo opozorilo Homeiniju

Alli je treba na dogodke zadnjih dni v Teheranu in na odločitve francoske vlade, da opozori fanatičnega starca Homeinija, vna dolžnost do držanosti, ki velja za tujca na francoskem ozemlju, gledati kot na nekaj povezanega? ... Ne glede na svedčanost in publiciteto, ki sta mu bili dani, je prišlo opozorilo dokaj zapozno. Kakršnikoli so že motivi francoske vlade, bo njena popustljivost do ajatote služila kot precedens. Z vsemi nevarnostmi, ki jim bo izpostavljena Francija, če se svoboda izražanja mnenja jutri omejena kakemu drugemu ajatolu, ki bo morala Palestince, Alzire ali Libije.

Španska ustava

Ustava mlade španske demokracije je veliko prevzela iz drugih sodobnih evropskih ustav: iz italijanske, portugalske, zlasti pa iz zahodnonemške; iz slednje na primer konstruktivno nezaupnico kot edino sredstvo za strmojavljanje nje španske vlade, jasno razmejitve med pristojnostmi parlamenta in vlade ter močan položaj šefa vlade. Pri določanju kraljevega položaja in funkcij so si sestavljali španske ustave pomagali z določili ustav evropskih ustavnih mozarhij. »Süddeutsche Zeitung«, München

Soglasje v Pekingu

Prvič po 1. oktobru, kitajskem državnem prazniku, se je v tisku pojavila skupna slika petih najvišjih voditeljev Kitajske: »Zen Min Zi Boec in drugi kitajski dnevniki so 2. decembra objavili skupinsko sliko: predsednik Hua Kuo-fenga in podpredsednik Jue Cieng-jinga, Teng Hsiao-pinga, Li Hsi-niena in Vang Tung-hsinga. Fotografija je dodatno potrdilo, da so bila na vrhunskem sestanku, po nekaterih poročilih je do njega prišlo 10. novembra, izraznana nesoglasja, o katerih so poročili, vsaj do tiste mere, kot je potrebno, da bi se usklajili vsi naporji za izvedbo procesa modernizacije.« La Stampa, Torino

Utrta pot v demokracijo

Španija se je otrešla prahu frankizma — Bistveni nalogi: bolj krepiti gospodarstvo in nacionalno solidarnost

Španci so zdaj upravičeno ponosni sami nase: tri leta po Francovi smrti so se na referendumu odločili za novo ustavo in tako dokončno in na stežaj odprli vrata demokraciji. Velika večina državljanov je tako jasno dala vedeti, da noče več gledati nazaj in da je pripravljena pomagati politikom graditi novo in demokratično državo ter se bojevati proti tistim — ne tako šibkim — silam, ki so ali še vedno preteže s pretokloščjo ali pa nočejo sprejeti pravil demokratske igrice.

Referendumu o sprejetju ustave se je udeležilo 60,7 odstotka volilnih upravičencev, kar sicer govori o precejšnji abstinenci, ki pa velja za sprejemljivo. Praksa v zahodnih državah namreč kaže, da je odziv volilcev vedno manjši na referendumskih ali občinskih volitvah, ker pač ne gre za boj za poslanske mesta, marveč za pozitiven ali negativen odgovor na eno samo vprašanje. Potemtakem je večjega pomena sam pozitiven odgovor španskih volilcev, ki so torej rekli »da« novi ustavi s 87,8 odstotka.

S pozitivnim odgovorom so torej Španci podprli politiko vlade, njeje nakonjenih strank ter kralja Juana Carlosa, usmerjeno v odpravljanje ostanke frankizma ter v gradnjo nove države, temelječe na čimvečjem spožitju nekot razcepljene Španije. Najboljši so bili rezultati v tistih predelih države, kjer so vladajoča Zveza demokratičnega centra, Socialistična delavska partija in Komunistična partija Španije najmočnejše, najslabši pa predvsem v Baskiji, kjer je bila abstinencia 55-odstotna, čeprav je tudi tam »da« zmagal nad »ne«.

Navzile ostreemu odporu skrajno desni ali skrajno levihi sil (češ da nova ustava ni demokratična, ni katoliška ali da ogroža obstoj Baskov) so zmagali tisti, ki so za mirno pot v demokracijo ter za nacionalno solidarnost. Vendar ni mogoče kratko in malo prezreti tako abstinence kot negativnih odgovorov, ki govorijo o tem, da po eni strani Baski nekako ne zaupajo novi ustavi, ki daje pravico do avtonomije (ne pa do separativizma) narodnosti, ki so pod Francom bila nekakšna bresoblična sestavina »španske države«. Če nova ustava odpira pot v »navadno« demokracijo ter

Posmrtna podelitev naslova

Poveljniki helikopterske eskadrilje Hsen Hsin-ven — »lojalni borec«

PEKING, 8. decembra (Tanjug) — Vojaška komisija CK KP Kitajske je sprejela sklep, da poveljniki helikopterske eskadrilje Hsen Hsin-venu posmrtno podelijo naslov »lojalnega borca«. Hsen Hsin-venu so ubili pristaši bivšega obrambnega ministra Lin Pijaa 13. septembra leta 1971, ko so, kot je bilo rečeno, skušali pobežati iz države s »pomembnimi in zaupnimi državnopartijskimi dokumenti«. To namero jim je skušal preprečiti poveljnik helikopterske eskadrilje, vendar je v sponadu z njimi padel. Po uradni verziji je letalo, s katerim so nameravali iz države pobežati Lin Pijao ter člani njegove družine in njegov pristaši, leta 1971 strmoglavilo v Mongoliji, Zivljenje so izgubili vsi potniki.

V takšnih razmerah je danes v Španiji potrebno daljše obdobje političnemu miru, kot naj bi utrjevanje demokratičnih institucij dokončno spomelo prah frankizma, kot je dejal generalni sekretar KPŠ Santiago Carrillo. Dasiravno ni mogoče preprečiti boja med političnimi strankami, pa po mnenju večine med njimi ne bi bilo dobro spet sklicevati skupščinskih volitev, ki brkzone ne bi bistveno spremenile razmerja sil.

STANE IVANC

Skrbi zaradi dobičkov

Japonske družbe so imele kljub manj kupčijam večje dobičke — Napovedi občutnega zmanjšanja zaposlenosti

TOKIO, 8. decembra — Japonsko gospodarstvo je prvič v povojnem razvoju zabeležilo doslej nov, še neznan pojav: čeprav prodaja vodilnih družb upada, se njihovi dobički večajo. Pojav je v gospodarskih krogih vzbudil izredno zanimanje, pa tudi zaskrbljenost, kako bodo takšne težnje vplivale na trenutno najbolj živahno gospodarstvo v zahodnem industrijskem svetu. Poročila o poslovanju v prvem polletju fiskalnega leta 1978 (od aprila do septembra) so pokazala, da se je povečal dobiček vodilnih japonskih družb, kot so Hitachi, Mitsubishi, Nissan, Toyota, Nippon Oil in Electric Corporation. Po analizi inštituta Vaco družb za trgovino z vrednostnimi papirji so se 189 družbam, ki so vpisane v prvi sekciji tokijske efektivne borze, povečali dobički za 10,4 odstotka, medtem ko se je hkrati prodaja zmanjšala za 1,2 odstotke. Kot glavni razlog za padanje vrednosti prodaje navajajo padanje cen na debelo, do česar je prišlo zaradi stabilizacije na domačem trgu, pa tudi zaradi naglega dviga vrednosti jena. Japonskim družbam je uspelo, da so ta padca prodaje nadoknadile z zmanjševanjem stroškov poslovanja. Pri tem jim je precej pomagala tudi »spodarževanje« jena, saj so se s tem zmanjšali stroški za uvoz surovini, energetske vire in reprodukcijski material. Ker se je s »podražitvijo« jena dvignila tudi cena delovne sile, kot kompenzacija mednarodni strošek, so japonske družbe to nadoknadile z zmanjševanjem številnih zaposlenih. Pomemben vir prihrankov je bil tudi padec obrestnih mer na bančni po-

obliki sindikalne ali državne socialne podpore. S sporazumom, ki ga je izbojevala stavka, pa so se povprečni tedenski dohodi večine Fordovih delavcev povečali za 12,01 funta, kar pomeni tedenski prejemek v višini 100,97 funta. Za delavce pri vrhu plačilne lestvice pomeni to povišanje za 15,87 funta, kar predstavlja dohodek 131,05 funta na teden. Ko se je vlada odločila za sankcije proti Fordu, je firma priklučila kot zadnjo na »crno listo« tistih podjetij, ki so prekoračila predpisane limite in kršila politiko o osebnih dohodkih, kot jo predpisuje posebna vlada »bela knjiga«. Vprašanje, s katerim se sedaj sooča ministrski predsednik Callaghan je, ali mu bo uspelo zadržati naval nasprotnikov, ko bodo v naslednjih dneh o sporni politiki s tega področja razpravljali in glasovali poslanci spodnjega doma britanskega parlamenta. ALJA KOSAK

Vladne grožnje Fordu

Po več tednih se je 57.000 britanskih avtomobilskih delavcev vrnilo na delo — Osebnih dohodki višji za 16,5 %

LONDON, 8. decembra — »Ford je primer narodove dileme, glede katere se bodo ljudje končno morali odločiti — ali želijo, da cene ostanejo nizke ali ne.« je dejal ministrski predsednik Callaghan v splošnem domu britanskega parlamenta, ko je govoril o stavki v britanskem Fordu. Stavka je trajala devet tednov in zdaj se je 57.000 delavcev iz 23 tovarnih firm Ford v Britaniji vrnilo na delo z izbojevanjem 16,5 odstotnega povišanja osebnih dohodkov. Firma Ford pa se je hkrati začela soočati s sankcijami britanske vlade, ker je krepko prekoračila od vlade postavljene limite za večanje osebnih dohodkov. Jasno izrečene sankcije, ki so naletele na splošen odpor in kritiko ne samo uprave Forda, ampak tudi njegovih delavcev in celo levicarske usmerjenih članov laburistične stranke, konzervativce in predstavnike zveze britanske industrije (CBI), vlada postavlja tako: pridrže si pravico ustavitv nabave v okviru nekaterih veljavnih pogodb

Inštitut za celulozo in papir Ljubljana p. o., Ljubljana, Bogišičeva 8. Objavlja preta dela oziroma naloge. KEMIJSKEGA TEHNIKA (za določanje časa 8 mesecev, s polnim delovnim časom). Pogoji: — TSS za kemijsko, metalurško in papirno stroko — oddelek za kemijo — 3 leta ustreznih delovnih izkušenj — 3-mesečno poskusno delo. Ponudbe z opisom doseganega dela in dokazili o strokovnem sprejemanju 15 dni po objavi oglasa. Vse kandidate bomo o izidu pisмено obvešteli v 30 dneh od dneva izteka roka za prijave. 9103

Komisija za delovna razmerja ISKRA AVTOELEKTRIKA TOZD Tovarna žarnic Ljubljana, Stegne 15 c. Objavlja presta dela oziroma naloge. TAJNICE s srednješolsko izobrazbo upravno-administrativne smeri, tečaj za tajnice in dve leti delovnih izkušenj. Delo se sklone za nedoločen čas, poskusno delo 2 meseca. ANALITIČNA STROKOV s srednješolsko izobrazbo ekonomske smeri in dvema letoma delovnih izkušenj. Delo se sklone za nedoločen čas, poskusno delo 2 meseca. OBRACUNOVALKE OD Pogoji: dveletna administrativna šola. Delo se sklone za določen čas — nadomeščanje v času porodniškega dopusta. Poskusno delo traja dva meseca. 3 UREJALCEV STROJEV KUV strojni ključavničar. Delo se sklone za nedoločen čas, poskusno delo dva meseca. 2 SNAŽILK Delo se sklone za nedoločen čas, poskusno delo 1 mesec. 9022

Naše blago moramo znati tudi prav ponuditi in dobro prodati

V drugem polletju letos se je izvoz povečal za 8, uvoz pa za približno 3 odstotke — Letošnji trgovinski primanjkljaj tudi do 300 milijonov dolarjev nižji

BEOGRAD, 8. decembra (Tanjug) — Posebna pozornost vse naše družbe je osredotočena na celotne ekonomske odnose s tujino ter na proučevanje, koliko se družbenogospodarski odnosi na tem zelo pomembnem področju gospodarskega življenja naše države resnično spreminjajo. Postavljanje teh vprašanj v osrednje družbenega zanimanja je naša stalna usmeritev. Za uspešen gospodarski razvoj je nujno, da se jugoslovansko gospodarstvo vedno bolj vključuje v mednarodni promet in da svojo prisotnost nenehno veča s sodobnimi oblikami povezovanja. To je poudaril član ZIS in zvezni sekretar za zunanjo trgovino Metod Rotar v pogovoru s Tanjugovim urednikom Darkom Protičem.

Letos blagovna menjava s tujino ne poteka povsem po načrtu, ki ga je določila resolucija. Toda v drugem polletju smo padajoče gibanje zamenjali z rastočim. Izvoz se je povečal za približno 8 odstotkov, uvoz pa za približno 3 odstotke. To čini, je dejal Metod Rotar, še enkrat preverljivo našo oceno o gibanju gospodarskih odnosov s tujino do konca leta. Podatki, ki so nam zdaj na voljo, kažejo, da bo izvoz do konca leta za 8, morda tudi za 9 odstotkov večji kot lani, uvoz pa bomo obdržali v višini približno 3 odstotke. Tako bo še lanaki jugoslovanski trgovinski primanjkljaj nekoliko nižji, za približno 200 do 300 milijonov dolarjev.

Upravnositi bilanco z razvinitimi državami
Naša glavna težava v trgovini s razvinitimi zahodnimi državami je po mnenju Metodota Rotarja neskladje med veljavno plačilne in devizne bilance, je Metod Rotar poudaril, da je ta njihova vključitev v vse ekonomske dejavnosti in uresničevanje naših celotnih ekonomskih odnosov s tujino nenadomestljiva za reševanje vrste težav na tem področju.

Toda to je proces. So težave in nerazumevanje, kar tudi pojmujejo kot proces, kot realnost soočanja različnih koristi, ki v tej razvojni fazi objektivno obstajajo. Bistveno je, da doleti, da plačilnobilančna stanja republik in pokrajin določajo njihov dogovorjeni položaj v enotni plačilni in devizni bilanci Jugoslavije. Torej mora biti ta instrument tudi pomembna spodbuda za povečevanje v enotnem jugoslovanskem prostoru. Kajti po mnenju Metodota Rotarja je preprosto nemogoče, da bi bili na tem področju uspešni, če ne bomo dosegli te povezanosti. Kako bomo kos ekonomskim integracijam v svetu, če sami ne bomo strnili sil in izrabili svojih prednosti kot Jugoslavija. Zato bi bila usmeritev, da bi se hotel kdaj materialno zapreti izstopi republike ali pokrajine, namesto da bi se s čistimi računi povezovali, povsem napačna.

Ne le prilagajanje, ampak dohodkovno povežovanje
Preobrazba družbenogospodarskih odnosov v zunanji trgovini po sodbi Metodota Rotarja ne teče tako, kot bi želeli. Več je listega, kar bi lahko imenovali samoupravno prilagajanje, namesto resnične dohodkovne povežovanja. Vendar cilj ni zgolj prilagajanje. Pred nami je naloga, da trgovino resnično dohodkovno povežemo s proizvodnjo, ki bi imela odločilno vlogo. Zdad proizvodnja zamujna, trgovina pa raspeda težje po prilagajanju. Dohodkovno povežovanje daje sodelovanju nova področja, trdnost. Združuje se znanje, pridobivajo se izkušnje, pridobivajo v skupnem delu, z njim se ustvarja možnost večjega dohodka, s tem pa tudi pogoj za pogumnejše osvajanje novih področij, za povečevanje obsega poslov ob večjem prevzemanju tveganja, ki takšen namen neogibno spremlja.

Zlasti je poudaril vlogo sekcij v gospodarski zbornici Jugoslavije ter skupnih jugoslovanskih predstavstev v tujini, ki lahko veliko pripomorejo k našemu bolj organiziranemu nastopu in obdelavi tujih trgov. Za našo dolgoročno usmerjenost proizvodnje in naravnost na tuje trge potrebujemo celotno generacijo mladih strokovnjakov, ki se ne bje ukvarjali z administrativnimi nalogami in izpolnjevanjem nekakšnih obveznosti, marveč bi nam ob večjem družbenogospodarskem in političnem znanju in pravem odnosu s potrošnikom delom omogočila uresničiti naloge, ki si jih zastavljamo za prihodnje obdobje našega družbenogospodarskega razvoja.

Kot na svatbi
SKOPJE — Nekdo je bilo v Skopju v navdi, da so ljudje peli in plesali na cestah le ob porokah. Zdjaj se je na tavnada preselila v lokalne, zadnje čase pa je v navdi, da zakone sklepajo v večernih urah, od matičarja pa se svatje napotijo naravnost v restavracijo. Od petja in veseljačenja na cesti se je v restnici ohranil le izrek skot na svatbi.

In vendar se tega izreka pogosto spominimo na cestah večjih mest, zlasti v Skopju. Videti je skupine mlajših ljudi, ki pojejo, kričijo, se krohotajo, kdaj pa kdaj pa se tudi kuka steklenica raztreščila sredi ceste. Takšnemu, milo rečejo, kot na svatbi.

Nova Makedonija za Delo
no rasposojenemu veselju, smo velikokrat priča, ko se svojci poslavljajo od fantov, ki odhajajo k vojakom.

Pri nas je sicer stara navada, da se slovesno poslavljamo od mladencev, ki si bodo nadedi vojaško sukno, vendar pa ta slavljanje pogosto trpi niso v skladu s običajnimi merili vedenja in dostojnosti. V Skopju se je zgodilo, da je oče najel vse prostore v neki gostilni, ki je njegov sin odhajal k vojakom, povabljeni pa so gostilno tako rekoč razdeljali; nekoga fanta je po slavuju pet potiskih vozil spremljalo do Slavonste Pošete; neki oče iz Saraja je porabil 10.000 dinarjev za priloznostno slanje, na njegovo prošnjo se je njegov sin pridružil drugim vojakom dan kasneje; po domačem veselačenju se je fant odpeljal z očetovino avtomobilom, da bi se naprej veselil, in epilog: avtomobilska nesreča, kateri si je fant zlomil obe nogi; avtomobil niso mogli z dvorišča neke večaštrone hiše, ker je bilo na tleh vse polno razbitih steklenic.

ZTP je lani prijavila škodo v znesku 500.000 dinarjev; vsako leto se kakih 20 fantov preprično prigrabi v svoji enoti, od tega približno polovica zaradi zastrupitve z alkoholom.

Ta pojav pa je vendarle dobil razsežnosti, ko je nujno preprečiti pretiravanja. Tradicijo slovesnega poslavljanja od vojaških obveznikov velja še naprej ohranjati, očitno pa je potrebna širša družbena akcija za odpravo negativnih pojavov. Neke so stanovaleci pogosto priklicani na pomoč tudi policijo, zdaj pa se svatje ravnavajo po določilih merilih in sprotokolu, kar nikakor ne moti slovesnega vaušja in veselja. Brez dvoma bi lahko našli rešitev tudi za pretirano veseljačenje ob slovesu od novopečenih vojakov. Zakaj ne bi, denimo, organizirali posebnih prireditev v krajevnih skupnostih in organizacijah združenega dela, od koder fantje odhajajo k vojakom, in kamor se bodo vrnili kot usposobljeni pripadniki teritorialne obrambe ali JLA.

Kar je preveč, je preveč, pa četudi gre za veselje.

SPASE SUPLINOVSKI

Premalo vlaganj v pristanišča

Kljub rasti prometa v lukah se manjša njihova akumulativna moč

ZAGREB, 8. decembra (Tanjug) — Obmorske luke v SR Hrvaški so v prvih devetih mesecih letošnjega leta dosegle 6,3-odstotno rast mednarodnega prometa blaga in 1,7-odstotno rast notranjega prometa v primerjavi z enakim obdobjem leta 1977 in tako odpravile stagnacijo iz lanskega leta.

Grupacija obmorskih luk in pristanišč gospodarske zbornice Hrvaške pa opozarja, da se njihova reprodukcijska in akumulativna sposobnost manjša, kar neugodno vpliva na razvoj obeh luk in republik, predvsem zato, ker v veliki meri (okoli 44 odstotkov) financirajo razvoj z lastnimi sredstvi. Zato so vlaganja premajhna, tako hrvaške luke zlasti za drugi jugoslovanski in tujini lukami.

JANEZ TUSEK Le lov za novci?
December je mesec nakupov, mesec, ko ljudje s polnimi denarnicami obletavajo trgovine in si za prihranjene denarje hočejo nakupiti blago zase in za darila svojim najbližjim. Na drugi strani pa je december zadnji mesec pred obvezno letoletno inventuro, preštovanjem in finančnim ugotavljanjem zalog in letnega rezultata. Številni trgovci se te druge decembrove plati očitno mnogo bolj zavedajo. Od proizvajalcev ne kupujejo njihovih proizvodov in jih torej ne nudijo na trgu. Soočamo se z izrazitim »decembrskim fenomenom«, ko se na eni strani v skladiščih proizvajalcev polnijo zaloge, medtem ko na drugi strani kupci v trgovinah lahko izbira med ostanki in se velikokrat brez blaga vračajo domov.

Kupna moč se v tem mesecu napljuje in dosega svoj letni vrhunec, skladišča trgovcev pa se nadpovprečno praznijo, da bi na koncu leta dosegla zaželni minimum. Želja trgovcev je torej povsem nasprotna željam porabnikov, s tem pa tudi težnjam celotnega gospodarstva, ki bi se z menjavo ob koncu leta lahko precej opomoglo. Januar in februar sta tako imenovana »suha meseca«, ko prebivalstvo ne teži za večjimi nakupi, skladišča izdelovalcev in tudi trgovcev pa slej kot prej ostajajo polna. Gospodarstvo zaradi neelastičnosti trgovcev utrpeli nepotrebne izgube, nezadovoljni so proizvajalci, ki se zavedajo, da bi svoje izdelke lahko prodali, nezadovoljni pa so tudi porabniki, ki se praznih rok vračajo domov.

Prav tu pa tipični ekonomski problem prehaja pravzaprav že v družbenopolitični problem in preučašne okvire čiste ekonomike. Nezadovoljstvo potrošnikov se izraža v upravičenih kritikah, nepoučeni pa kritiki do gospodarstva in celotni gospodarski sistem, ki da ne more zadovoljiti (z denarjem podprtega) povpraševanja. Ocena potrošnikov je sicer pavšalna in nestrokovna, izraža pa dejansko nesposobnost v medsebojnem povežovanju proizvodnje in trgovine.

Sicer pa ni naš namen, da bi razglabljali o letošnjih — dodatnih — vzrokih za pomanjkanje blaga v trgovinah, dejstvo je, da se s podobnimi problemi srečujemo vsako leto. Neelastično delo nekaterih trgovcev, ki ima svoj izvir verjetno prav v neznanju, je edini vzrok, da nam izdelovalci tudi letos ne bodo mogli postreči z delom svojega obilnega silvestrskega menija.

Premog po preporu v koksarstvu
BAKAR, 8. decembra (Tanjug) — Podmorski predor za transport premoga, prvi na svetu, je danes sprenesla prve tone premoga iz pristaniške terminala na eni do koksarne na drugi strani Bakarskega zaliva. Gre za cevovod, dolg 1500 metrov, s premerom 4 metre, ki je v dolžini 400 metrov položen na nosilne stebre šest metrov pod morsk gladino.

Gospodarske tokove bo merila tudi trdna izvozna usmeritev

Že vrsto let izgubljam pozicije v mednarodni delitvi dela — Nezadovoljlva konkurenčnost na tujem trgu — Izvozimo lahko tudi koruzo, pšenico, sladkor

BEOGRAD, 8. decembra — V nadaljnem usklajevanju stališča po delegaciji republik in publik in pokrajin za plan in razvojno politiko danes posvetili glavno pozornost stanju na izvozu in zasnovi stabilizacijske politike v naslednjem letu.

V razpravi o delu resolucije, ki natančneje opredeljuje kvantitativno izražene cilje ekonomske politike v letu 1979, je prvi govoril slovenski delegat Marko Bulc. Slovenska delegacija ima pomisleke zoper predlagane kvantifikacije. Kakor je rekel Bulc, slovenska delegacija meni, da je v razmerah, ko moramo nezgodno zagotoviti stabilnejše gospodarske tokove in ko je potrebno, da nekoliko upočasnimo investicije in rast, edino izvoz tisti, ki lahko te stabilnejše tokove materialno tudi ustvari. V skladu s tem so v Sloveniji (na ravni republike) planirali rast izvoza po stopnji 8 odstotkov. Med argumenti za povečanje oziroma za kar največji izvoz let izrazito izgublja pozicije v mednarodni delitvi dela, in prav zaradi tega so najbrž ekonomisti Jugoslavije (na nedavnih posvetovanjih) zavzeli enotno stališče, da je edino »v izvozni usmeritvi« hoda »za stabilizacijsko politiko v naslednjih letih.

Če vrsto let izgubljam pozicije v mednarodni delitvi dela — Nezadovoljlva konkurenčnost na tujem trgu — Izvozimo lahko tudi koruzo, pšenico, sladkor

Zadolžitve za trgovino

Različni uspehi dosedanjega povežovanja s proizvodnjo — Draga organiziranost in premalo denarja za razvoj

BRIONI, 8. decembra — Pri povežovanju trgovine in proizvodnje smo v zadnjih dveh letih dosegli dokajšen napredek. Precej trgovskih in proizvodnih organizacij se je povežovalo, rezultati tega sodelovanja pa so različni, saj je prišlo celo do nekaterih pojavov, ki so v hudem nasprotju z zamisljivo povežovanju.

Zato je treba opraviti široko analizo dosedanjega povežovanja, saj jo lahko dobimo uporabimo pri dokončnem oblikovanju zakona, so ugotovili na skupni seji dveh zveznih svetov (za gospodarski razvoj in ekonomsko politiko ter za vprašanje družbenega razvoja), ki sta ocenjevala predlog osnutka zakona o obveznem združevanju trgovskih in proizvodnih OZD.

Člani obeh svetov so dokaj različno ocenjevali dosednji položaj trgovine. So glasni so bili, da trgovina ne opravlja tistih nalog, ki bi jih morala. Nekateri so menili, da je tako zato, ker so razlike med proizvodnimi in drobnoprodajnimi cenami prevelike (menda pogosto dosegajo celo 42 odstotkov), kar trgovini omogoča lagodno življenje. Do tega je prišlo zato, ker je trgovina neustrezno organizirana.

Toda bolj kot to stališče je prodoro mnenje, da je naša trgovina slaba zato, ker ima premalo možnosti in predvsem denarja za posodobitev. Ker je trgovina zastala za razvojem, so nje storitve dokaj drage. V svetu je sledila tehnološki revoluciji takotmenovana komercialna revolucija, ki je izredno pospešila distribucijo izdelkov, kar je tudi povzročilo, da pobere proizvajalec od prodajne vrednosti

ali je samo trgovska OZD obvezna, da se poveže s proizvajalcem, ali pa je treba tudi za tovarne predpisati nekakšne obveznosti, na podlagi katerih bi se morale povežovati s trgovino. Menili so, da mora taka zahteva veljati tudi za proizvajalce, vendar je treba upoštevati, da je njihov položaj nekoliko drugačen kot položaj trgovine. Ob tem pa je treba tudi pregledati, če to ni v nasprotju z že veljavnimi zakoni.

Precej pomislekov so imeli tudi okoli vprašanja, pod kakšnimi pogoji morajo proizvodne in trgovske OZD obvezno združevati delo in sredstva. Jasno je, da je pogoj trajno poslovno sodelovanje, pri čemer pa dolgo časa ni bilo jasno, kako to trajnost omogoči in določi. Domenili so se, da pri tem ne bi smele veljati nikakršne kvantitativne omejitve, ampak kakovostni dejavniki, ki pa jih je treba dokaj konkretno zahteti. S tem bi lahko premostili tudi dva pogoja, ki smo jim prav zdaj prisotni, ko skušamo sponkud s samoupravnim sponkudom spremljati skoraj vsak posamezni izdelek, druge pa s tako oblika spornimerevanja velja samo za velike posle.

Skleni so, da mora biti sporazum o združevanju odprt, da bi se lahko čimvečji del trgovine in proizvodnje povežal, tako pa bi lahko preprečili tudi možnost za monopolno obnašanje, ki ga je v zadnjem času precej. Ob tem bi morali samoupravne sporazume o združevanju trgovine in proizvodnje tudi evidentirati in ocenjevati, toda za zdaj še niso našli odgovora, kdaj naj to dela. To vprašanje so prepustili posebnim delovni skupini, ki ji nalozili, naj najde najboljšo možnost.

JOZE PETROVICIO

Samo en dimnik

Nova toplarna v Železnikih — Že pri projektiranju so upoštevali čist zrak

ZELEZNIKI, 8. decembra — Že v naslednjem letu se bodo Železniki lahko pohvalili z novo pridobitvijo. Začela bo delati nova toplarna, katere naloga bo ogrevati prostore delovnih organizacij, kasneje pa tudi stanovanja v Železnikih.

NOVI DEVIZNI TEČAJI

država	valuta	tečaj velja za	nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	šilling	100	133,6539	133,8547	134,0555
Belgija	frank	100	62,1769	62,2703	62,3637
Danska	krona	100	353,1239	353,8544	354,1849
Finska	marka	100	465,8091	466,5089	467,2087
Francija	frank	100	427,0198	427,7014	428,3429
Nizozemska	florin	100	904,7739	906,1331	907,4923
Italija	lira	100	2,2135	2,2168	2,2201
Norveška	krona	100	366,1465	366,8965	367,2465
ZR Nemčija	marka	100	962,5018	963,9177	965,3936
Španija	pejeta	100	26,2172	26,2567	26,2962
Švedska	frank	100	1091,6236	1093,2635	1094,9034
Švica	krona	100	425,8900	426,4397	427,0794
V Britaniji	funt	1	36,6992	36,7543	36,8094
Irak	ir. dinar	1	65,4821	65,5805	65,6789
Japonska	jen	100	9,5182	9,5325	9,5468
Kuvaj	kv. dinar	1	68,6506	68,7537	68,8568
Kanada	dolar	1	16,0084	16,0324	16,0564
ZDA	dolar	1	18,7650	18,7932	18,8214
Avstralija	avstr. dolar	1	21,4751	21,4429	21,5073

Nakupni in prodajni tečaj srednje veljati 8. decembra 1978 ob 14. uri, srednji tečaj pa 9. decembra 1978. Nakupni tečaj za efektivno iz tečajne liste za efektivno št. 91, ki so začeli veljati 8. decembra 1978, veljajo iz prodajni tečaj za devize iz tečajne liste za devize št. 132, ki velja od 8. decembra 1978, so uporabljajo tudi za efektivno.

Popolnega soglasja še ni

ZIS delno ali v celoti sprejel amandmaje skupščinskih odborov

O predlogih, ki so bili dani v skupščinskih odborih, je zvezni izvršni svet zavzel stališča ter delno ali v celoti sprejel vse amandmaje, ki bodo priprevali k še jasnejšemu in popolnejšemu izjavljanju te politike v prihodnjem letu.

Logo for KOČEVE with text: Komisija za delovna razmerja delovne skupnosti skupnih služb SGP

- 1. tehnologa arhitekta
- 2. tehnologa gradbenika
- 3. referenta za notranjo kontrolo in razvoj
- 4. glavnega kalkulanta
- 5. programerja in vodje AOP
- 6. planerja-analitik

Zlata mrzlica jih je peljala v pustolovščino brez vrnitve

Jugoslovani na Ognjeni zemlji: ker zlata ni bilo, so mnogi naši rojaki zlasti iz Dalmacije ostali tam, kamor so prispeli s sanjami o velikem bogastvu

OD DOPISNIKA TANJUGA

BUENOS AIRES, 8. decembra - Zlato na Ognjeni zemlji... O tem so si mornarji na oceanih sveta veliko pripovedovali v letih 1876-1880. Takšen je bil uvod v mnogo slovitelo "zlato mrzlico", med katero so se ljudje množično selili k reki Yukon na Aljaski.

Novih rudolovcev ozirnoma zlatokopov pa na Ognjeno zemljo ni bilo, kajti pokazalo se je, da so vsi skupaj tam nakopali ali izprali kvedjemu tonno zlata.

Poti nazaj ni bilo

Kam naj bi se napotili z Ognjeno zemljo naš mornarji, večinoma Dalmatinci z otokov? Takrat redke ladje, ki so plule z Atlantika na Pacifik in obratno, v posadkah niso imele vrzeli, še manj pa so kazale voljo, da bi sprejele potnike. Od Magel-

lanove ožine, ki ločujejo Ognjeno zemljo od južnoameriške celine, je bilo na tisoče kilometrov do najbližjih velikih mest, argentinskih in čilskih.

To je bila pustolovščina brez vrnitve. Morda prav zato, ker pač ni bilo druge možnosti in je bilo treba ostati, je jugoslovanska kolonija na Ognjeni zemlji pogoltna korenine. Dalmatinci so se zbrali v Punta Arenasu, takrat edinem mestecu na severni obali preliva, iz tega kraja pa so potem odva-

jali in raziskovali vse otočje. Pršli so v Punta Arenas, vendar niso vsi ostali v tem osamljenem mestu, ki ima zdaj 75.000 prebivalcev in od katerega je treba do prvega enakoličnega mesta potovati 1.500 kilometrov daleč proti severu. Po prihodu so se razšli po Ognjeni zemlji.

Dalmatinska imena v arhivih

Argentinske arhivske listine iz leta 1920 veliko povedo, med drugim o »družbi

Jugoslovani, ki jo sestavljajo Jovan Antunović, Stevan Rogošić in Rade Rušović, ta družba pa upravlja zemljišče 74 s površino 10.000 hektarjev, parceli 61 in 71 po 5.000 hektarjev in zemljišče 73 s 15.000 hektari; vsi trije imajo posestva tudi v sosednji republici Čili, Antunović na primer je tam veleposestnik in milijonar, ki ima na posestvu 26.000 ovac, v Santa Marii 4.000, na Catalini 10.000 in v Concordii 7.000...

U čilskem Punta Arenasu je glavni denarni zavod imenoval Jugoslovansko-čilska banka (ukinili so jo lani). Med 20 najbolj znanih trgovci leta 1920 v argentinskem delu Ognjene zemlje je bila polovica Jugoslovani.

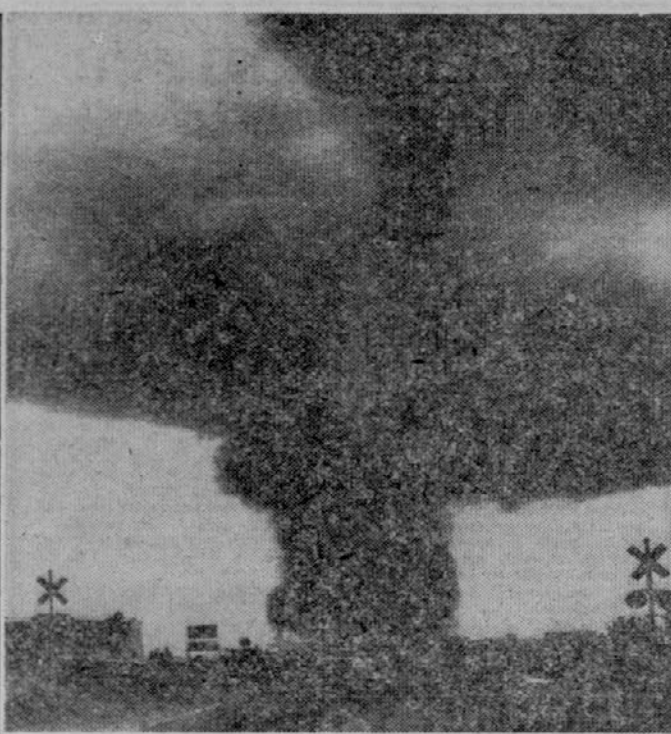
Zdaj že tretji rod

Leta so minevala. Prvi in drugi rod naših priseljencev je pomrl, ostali pa so jugoslovanski priimki pripadnikov nadaljnjih generacij. Prvi Mate Martinić je v Punta Arenasu pokopan skupaj s svojimi sanjami, da bo bogat z izpiranjem zlata, obogaten z zlatom in železom. Vendar zdaj tudi pri tretji generaciji naletajo na enako ime in primetek. Sedanji Mate Martinić je rektor čilskega inštituta za Patagonijo s sedežem v Punta Arenasu. Težko bi našli zgodovinarja, ki je kaj napisal o Ognjeni zemlji, ne da bi navajal Martinićeve zgodovinske zapiske.

Posednika Mihovlovića ni več, zato pa je tu Nikola Mihovlović iz iste družine priseljencev z Brnca: pred četrto stoletje je bil guverner čilske provincije Ognjena zemlja, takrat pa je bil v Punta Arenasu tudi škof Vladimir Borčić, potomec jugoslovanskih priseljencev.

Jovan (Juan) Mihovlović, 27-letni študent prava, je objavil nagajano kratko zgodbo v najbolj ugledni čilski književni reviji. Nekatje v Mehiki in v ZDA si bivši ministri Pedro Vusković in bivši predsednik kandidata Radomiro Tomić prizadevata, da bi bilo kmalu konec sedanjege diktatorskega režima generala Pinocheta v njuni domovini.

SLOBODAN VUKMIROVIĆ

Kandidira za »posnetek leta«

Agencije za zbiranje posnetkov, s katerimi se fotoreporterji potegujejo za razne mednarodne nagrade, UPI, od katere prejema največ telefonov iz tujine, je v ožji izbor sprejela posnetek tornada, ki je 12. aprila pometal po ulicah telesaškega Stratforda.

Foto: Dave McReynolds, Stratford Star

Po nafti sonce

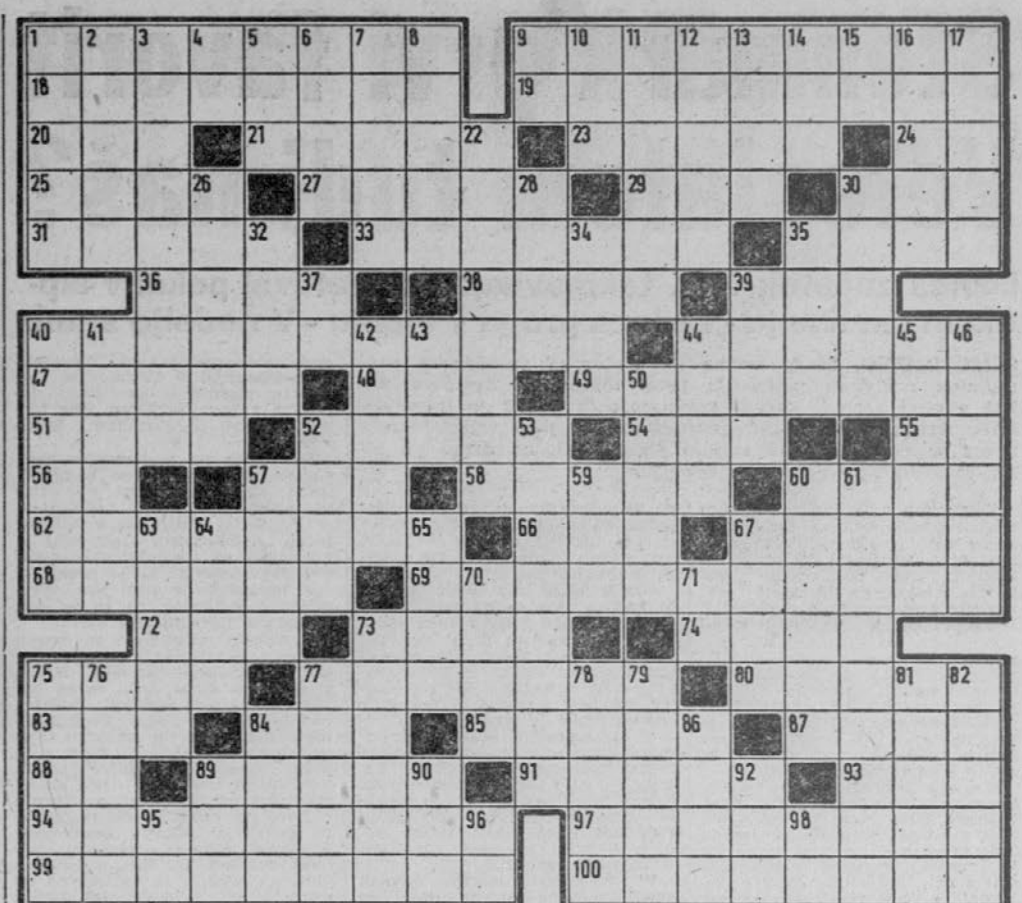
Arabske dežele že pripravljajo načrte za izkoriščanje sončne energije

ZENEVA, 8. decembra (Tanjug) — »Če bo poraba nafte ostala pri sedanji količini, bodo zaloge zadošale za 43 let, če pa bo narasla za tri odstotka letno, bo nafta iz zdaj znanih virov zmanjkala v 28 letih,« pravi dr. Ali Ağa, generalni sekretar organizacije arabskih dežel, izvornice nafte.

Kako bodo te dežele takrat reševale energetske probleme? Na srečo ima večina arabskih dežel razen nafte tudi veliko sončne energije, ki za zdaj ni zadovoljivo izkoriščena. Zato veliko vlagajo v naftne, ki naj pokažejo možnost za uporabo sončne energije na področjih, kot so kmetijstvo, črpalke za vodo, in razsoljevanje.

Za to je doslej namenila največ Saudska Arabija, sto milijonov dolarjev za raziskovalne in najprej ugledni čilski književni reviji. Nekatje v Mehiki in v ZDA si bivši ministri Pedro Vusković in bivši predsednik kandidata Radomiro Tomić prizadevata, da bi bilo kmalu konec sedanjege diktatorskega režima generala Pinocheta v njuni domovini.

SLOBODAN VUKMIROVIĆ

NAGRADNA KRIŽANKA

VODORAVNO: 1. samica gozdne zveri, 9. palica, okoli katere se vrviže žižol, 18. vojaški pripadnik, 19. sodnik porotnik, 20. vrsta vrbe, 21. zvezda prve velikosti v ozvezdju Orla, 23. zimskošportno središče v švicarskem kantonu Graubünden, 24. avtomobilska oznaka Splita, 25. frikola, 27. antično, oboi sorodno pihalo, 29. vzdevek Goethejeve matere, 30. ime našega bokarskega Russevega, 31. osnovna mera, 33. četrtilijonsko mesto v vzhodnem delu Argentine ob reki Parana, 35. danijski fizik, ki je leta 1913 razvil nov model atoma (Niels), 36. izrazek drevesa, 38. ime italijanske filmske igralke Lollobrigide, 39. pripadnik največjega slovenskega naroda, 40. zimskošportno središče v švicarski pokrajini Berner Oberland, 44. ljudsko predstavnostvo v Španiji, skupščina, 47. antično mesto v Mali Aziji, pomembno zaradi cerkvenega zbora, ki je obokoli arizman, 48. obček v Prespanskem jezeru, 49. velika začetna črka, 51. sodniški slovenski pesnik in častnik (Jože, »Argonavt«), 52. poziv k zboru, 54. del rimskega kralja, ki je dal zgraditi pristanišče Ostijo, 55. začetnik švicarskega skladatelja židovskega rodu, 56. začetnik središčarja Prekmurja, 57. Cigan, 58. hud udarec, poik, 60. naslov ameriškega pisatelja, ki je bil v Iraku, Libiji, Tuniziji in Sudanu izvajajo raziskovalne programe, zlasti sistem za segrevanje vode in za ogrevanje stanovanj, snujejo ga tu-

Rešitev nagradne križanke

VODORAVNO: 1. plato, 6. Grohar, 11. Gaugin, 14. inštitut (tudi inštitut), 15. burman, 17. Aare, 19. Sailer, 21. kiser, 22. Brava, 24. tiska, 25. Anet, 26. Kocen, 27. Umitario, 28. Adami, 29. TNT, 31. Saliu, 32. Cna, 34. aia, 35. ne, 36. Nimes, 37. Pebara, 39. KN, 40. Osojnik, 42. odidi, 42. Tia, 45. Steen, 46. književni, 47. bat, 48. Egk, 49. otrok, 50. boleln, 52. Apo, 53. zvrst, 54. arborin, 56. Bkognir, 57. (sema), 57. Sevik, 59. Fries, 60. ha, 61. Brava, 62. Bajc, 64. Danon, 65. Šik, 66. Onon, 63. Ra, 69. aršin, 70. Sela, 71. odisk, 73. Kavčič, 75. kalin, 76. kurnik, 78. klas, 79. zvrst, 80. Santa Ana, 82. trapist, 84. niansa, 85. Grant.

Praznični izžrebanci

Za celostransko slikovno križanko iz praznične priloge Dela za 29. november smo dobili 4382 rešitev. Zreb je priloški nagrade naslednjim: 1. NAGRADA (1500 DIN): Darij Vran, Brezovica 43, 66242 Materija 2. NAGRADA (1900 DIN): Karolina Ločniškar, Vevče 47, 61260 Ljubljana-Polje 3. NAGRADA (500 DIN): Bica Sila, Svetozarevska 4, 62000 Maribor DVAJSET NAGRAD PO 100 DIN PREMEJO: Zorka Gabrijev, Trg Franca Fakina 23, 61420 Trbovlje Mara Stefančič, 63342 Gornji grad Ciril Hočevar, 61353 Borovnica 6 Breda Poljanšek, Podgorška 12, 61210 Ljubljana-Sentvid Andreja in Miro Košutnik, Hubčeva 5, 63000 Celje Anda Kavčič, Moste 38, 64274 Zirovnica Zofka Armeš, Sentenar 107, 68250 Brežice Tomaž Dular, Senžniška 10, 61000 Ljubljana Erna Tadič, Serozejeva 4, 61280 Domžale Breda Hajnrih, Gunduličeva 5, 62000 Maribor Tita Kastelec, Krožna 10, 66000 Koper Samo Verstovšek, Flor. Pohlna 4, 63310 Zalec Tolja Kanduč, Ul. 29. herc. div. 14, 61000 Ljubljana Barbara Černe, Vodnikova 64, 61000 Ljubljana Mihael Princič, K. K. Vipava — sadjarstvo, 65291 Miran pri Gorici Milan Močnik, Stara vas 127, 64226 Ziri Simon Plaznik, 63330 Mozirje 272 Ela Verzelja, Obročna 13, 62000 Maribor Aleška Dekleva, Gubčeva 13, 62650 II. Bistrica Milica Huzjak, Gregorčičev breg 5, 62250 Ptuj Rešitev praznične križanke. VODORAVNO: družbo-

Trinajst ur prijateljstva na neizkušeni progi

Tipaje dre drde vlag skozi bosansko noč, zaradi okoliških hribov ovito v še bolj črno temo, tiseje, kajti prog je nova, neugajana in neizkušena. V kucepu je vroče, skorajša zadušilica. Trje sedimo notri in molčimo, vsak s svojimi mislimi o končni postaji. Pa smo šele na začelku. Potem se vlek ustavi, sunkovito. Obstane. Ura začno teči in ponovno obotarljaje se seže v cigaretni dim. Čez železnico udarimo, ki iz svojih večno hri-pavih zvočnikov nič ne pove, čez železnice, ki še ure dolgo pojejo isto pesem: »Krenemo čez pol ure. Potem čez burek, ki je trd in na pol surov in drag in sploh. Vse je narobe, ker se v vlak ustavi, čas pa ne.

Nekaj časa spimo, sezujemo si čevlje in tedak vonj nogavic nas kar nekako zbliža, sapa iz utrjenih ust, rahlo smrčanje in premikanje po sicer mehkih sedežih nas naredi za prijatelje, sotrpinje, in po prebujanju udarimo čez gospodarstvo, pa kulturo, pa nogomet. Začenjamo se spoznavati, na površju sicer, vendar je led prebit.

Visoki železničar je z nami vred udril-ihal čez svoje, že zato, ker ga doma čakata žena in sin, zaradi katerega se je drugi-ki v življenju lagal, pa ga ima vendar tako rad, da mu tudi to odpusti. Ponošni Bosanec, ki se je že navsezgodaj spoprijel s preteklostjo zaostale rojstne vasi in odšel v svet, v šole, železničarsko šolo pripoveduje sopotnikom: »Brdž ko sem končal šolo, sem šel gradit progno Sarajevo-Beograd v železnarom Zenici. Vodja čete sem bil. To smo delali! Reka Bosno smo trikrat zmoli v njenem toku in jo prestavili, in pravilo, da jo bodo kmalu tudi četrtil, ker se železnar na naglo štiri. Nekaj topat in krampov smo imeli in nič drugega. Tam, kjer je delala moja četa, smo kopali novo strugo, vpc kot šest metrov globoko, v pesek in glod. vse skupaj pa smo podpirali z deskami. Slabo podpirli in kar naprej sem opozarjal vodstvo, da se bo levega dne vse to zrušilo in da bo hujo. Bodo mrtvi, sem govoril, oni pa nič. Nisi jih mogel prepričati in takrat sem se prvič v življenju zlagal, da moram nujno nazaj na svoje dečevno mesto, ker me mlada železnica še bolj potrebuje in da sem tudi tu nekaj naredil in dokazal, da hočem delati. Do volji so mi. Teden dni pozneje so deske popustile. Sedem mrtvih so potegnili izpod peska. Laž me ni več tako peška.«

Potem je predsedal na otroke. Vlak je po trinajstih urah čakanja le potegnil in kakor je noč hitela mimo in so se ob reki Bosni vzdigovale prve meglice jutra, tako smo pozabljali na to presneto železnico in njene zamude. »Drugič sem se v življenju zlagal zaradi otroka.« je nadaljeval izpovedi železničar. »Nedolžno zlagal, pa kaj, otroci so otroci. Ona prihaja, mi je zaklical sin. Sক্রil se bom. Delal sem škarpno, umazan od malte, ko pristopi mladenka in vpraša: Je Džidar doma? Veste, sem njegovo dekle. pa sem prišla na obisk k njemu in staršem. »Ne, ni ga, pravim. Jaz sem tu samo zidar in mladenega ne poznam, vendar vem, da je doma samo gospodinja, škoda, pravi dekle in odide. Prepel bi sina, ki me je spravil v laž. Mladina, kaj vse ne dela? Drugačno življenje imajo in tudi na dekleta gledajo drugače.« je vzdihnil, »toda mulcu sem rekel, da oče, železničar iz Breze, ki si je s

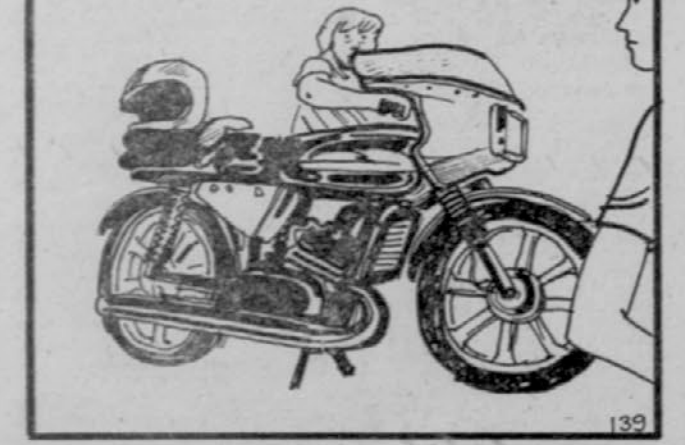
svojimi rokami postavil hišo za družino, njemu na ljubo ne bo več lagal.« Motčali smo, dremali in čez čas spet metali besede v dim. »Ne recem, da je danesne mladim lahko,« je povzel besedo inženir iz Beke, ki je prej govoril o problemu jekla, ki da ni najboljšje za menjalnike, za traktorje, ki jih delajo in podobno. »Tudi jaz nisem imel nič, pa sem se vseeno upal hit študirati. In to iz vasi blizu Prijedora in Ljubljano. Razmažal sem mleko, čašpovise, prijel sem za vsako delo, samo da sem dobil denar. Zdad pa sem na konju. Delam preveč, toda sam hočem delati preveč, ker mi je to všeč, ker rad delam.«

»Dobro fant si.« je povzel besedo najbolj molčički med nami, »Krajišnik sem in na tistem prekletem Vranduku, naj ga jaha lirska kraljica, sem dobil sive lase. Kolikor jih takrat ni osvelo, so spremeniili barvo pred kratkim. Hišo sem imel, kaj hišo, vilo! Pa goni žena eno in isto: Daj študirati sinove, naj gredo v svet, se zaostalo. Naj bodo nekaj, da ne bodo taki kot ti, ničeta. Goni baba svojo, otroci včleže z njo in kaj je mogoč stari kot hajd in prodaj hišo in kupi v Ljubljani stanovanje. Da bodo otroci študirali in bodo nekaj...«

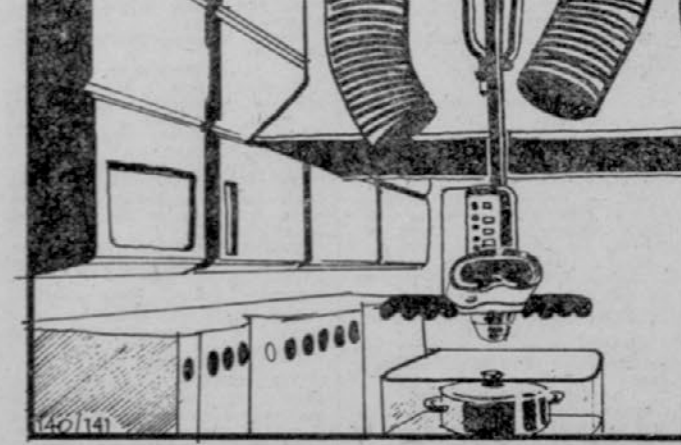
Da ne bodo nikoli na tistem prekletem Vranduku bili Nemci in potem otopal revščino. Deset let že študira starejši sin, dva izpita je že naredil. Mlajši ima vsak teden drugo žensko, oš da je to moderno, baba pa nič in jim potujejo daje. Kaj je to tisti svet, boljši svet, o katerem sem sanjal? Pred trim meseci pa so me domači pognali iz stanovanja. Hajde, stari, nazaj v Bosno, da nam ne boš tu sramote delal, ker na staro misliš, ker danes ne mečemo po Vranduku bomb. Sem šel v Mostar. Tole televizijo sem vzel s seboj. Mostar, pesem moja! Pa sem s sivo glavo vrtal v pravico in izvrtal, da takole ne gre in zdaj grem domov. Postavil bom stvari na svoje mesto. Bazo in sinove pred vrata, pa naj se znajdejo, kakor hočejo. Lahko bi doštudirali, delali, pa nočejo. Naj imajo svojo prihodnost, njihovi stari ne bo več delal zanje. Toliko star pa spet ni, da bi bil neumen. Nekaj časa še potpisil, toda ko je mera polna, pozabi tudi Kranjšnik na ljubezna otroka, ki niso otroci in ne sputujejo starejših.«

Zaspal je utrjeni Krajišnik, s televizi-zorjem nad glavo, zaspal je moči polni inženir. Vlak je spal, čeprav je bilo zunaj že jutro. Počasi se je trgala vez med ljudmi. JOZE JERMAN

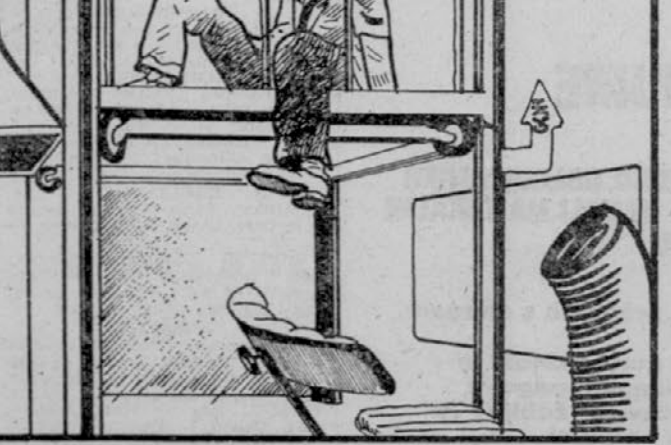
ČAROBNI DINARČEK

139. Tomaž je obljubil Roku, da bo prišel ponj takoj, ko bo glavno delo z opravljanjem hiše za njimi. Stekla sta po motor v kolezarino mama pa je neveljivo odikavala. »Tako se bojim zate! Če se ti kaj zgodi... Dinarček te nama ne bo povrnil in ti si najino največje bogastvo!« Kako ganljivo! še dve besedi in Tomaž bi planil v jok. Skratka, vse je kazalo, da se bo moral motorju odpovedati. »Vzel ga bom v svojo sobo. Stal bo ob oknu tako kot kip. Si zdaj vesela? Sofer je s ponjav prekril tovarnjak. Črni oblaki so napovedovali dež...»

140. V hišici so kar pogrešali pomoč stanovanca. Čeprav ni bilo toliko nadstropij, so se počeno naveličali stropnic in Tomaž je ujel mamino pripombo, čemu si ni rajč zamislil atrijske hiše. »Bomo imeli pa dvigalo,« je malce užaljeno odvrnil. Očka je od nekod prinesel list papirja in svinčnik in začeli so izpolnjevati seznam. Vsk je dodal še nekaj drobničarj, za katere bodo prislili dinarček, takoj ko se jim bo nehali smilili... Mama je od kuhinje obdržala samo hladilnik, umivalnik in omarice. Nekoč je bila kuhinja topel, prijeten gel stanovanja.

141. Zdad je mama naredila iz nje pravo tovarno, pri kateri včasne na enem koncu v stroju kos mesa, na drugi strani pa ti pada na krožnik zrezek z oblogo. Očka je zaradi dobre prebave želel, da bi dinarček pri kuhinji odpovedal. Pomembneje je bilo dvigalo, in zato so kmalu preizkusili očkovo zamisel. Pred dnevno sobo so stopili na ograjen podstavek. S pritiskom na stikalo so se zape-ljali do kopalnice. Naprava jih je osušila in že so se po tekočem podu zapeljali do svojih postelj. Zaspali so morali z lasnim naporom...»

139. Tomaž je obljubil Roku, da bo prišel ponj takoj, ko bo glavno delo z opravljanjem hiše za njimi. Stekla sta po motor v kolezarino mama pa je neveljivo odikavala. »Tako se bojim zate! Če se ti kaj zgodi... Dinarček te nama ne bo povrnil in ti si najino največje bogastvo!« Kako ganljivo! še dve besedi in Tomaž bi planil v jok. Skratka, vse je kazalo, da se bo moral motorju odpovedati. »Vzel ga bom v svojo sobo. Stal bo ob oknu tako kot kip. Si zdaj vesela? Sofer je s ponjav prekril tovarnjak. Črni oblaki so napovedovali dež...»

140. V hišici so kar pogrešali pomoč stanovanca. Čeprav ni bilo toliko nadstropij, so se počeno naveličali stropnic in Tomaž je ujel mamino pripombo, čemu si ni rajč zamislil atrijske hiše. »Bomo imeli pa dvigalo,« je malce užaljeno odvrnil. Očka je od nekod prinesel list papirja in svinčnik in začeli so izpolnjevati seznam. Vsk je dodal še nekaj drobničarj, za katere bodo prislili dinarček, takoj ko se jim bo nehali smilili... Mama je od kuhinje obdržala samo hladilnik, umivalnik in omarice. Nekoč je bila kuhinja topel, prijeten gel stanovanja.

141. Zdad je mama naredila iz nje pravo tovarno, pri kateri včasne na enem koncu v stroju kos mesa, na drugi strani pa ti pada na krožnik zrezek z oblogo. Očka je zaradi dobre prebave želel, da bi dinarček pri kuhinji odpovedal. Pomembneje je bilo dvigalo, in zato so kmalu preizkusili očkovo zamisel. Pred dnevno sobo so stopili na ograjen podstavek. S pritiskom na stikalo so se zape-ljali do kopalnice. Naprava jih je osušila in že so se po tekočem podu zapeljali do svojih postelj. Zaspali so morali z lasnim naporom...»

Piše Vitan Mal — Riše Matiaž Schmidt

Nagradni razpis

Med reševalci s pravilni mi rešitvami bo zreb razde-III naslednje nagrade: 1. nagrada: 250 din 2. nagrada: 150 din pet nagrad po 100 din Izrezek z vpisano rešitvijo pošljite na naslov: Uredništvo DELA, Tomšičeva 3, 61000 Ljubljana, poštni predal 29. Na plemski ovitki napišite NAGRADNA KRIŽANKA 9. 12. Pri žrebzanju bomo upoštevali vse rešitve, ki bodo v uradništvu do torka, 19. decembra. Reševalci iz Ljubljane lahko vržejo rešitve v nabiralnik nagradnih ugank v veži pod stolpa v Tomšičevi ulici 3.

Nagrajeni reševalci

Za nagradno križanko, objavljeno v sobotnem Delu 25. novembra, smo dobili 955 rešitev. Zreb je razdelil nagrade takole: 1. nagrada (250 din): Igor Kolarič, Ljudski vrt 1, 62250 Ptuj 2. nagrada (150 din): Nuda Janc, Novi log 12, 61430 Hrastnik 3. do 7. nagrada (po 100 din) prejmejo: Anton Čare, Topniška 70, 61000 Ljubljana Dragica Grmič, O. Župančiča 3, 69000 Murska Sobota Boštjan Jaklič, Na griču 7, 61000 Ljubljana Kristina Češnovar, C. herojev 12, 68000 Novo mesto Jelka Petrovec, Kovinarska 7/1, 61240 Kamnik

PRIPOROČAJO VAM

REALIZACIJA:

TRST

Caprice BOUTIQUE ZENSKÉ MODE

TRST — UL. S. LAZARO 1

PRIČAKUJEMO VAŠ OBISK V ČASU
PRAZNIČNIH NAKUPOV

NA OPČINAH
(TRST)
Narodna ulica 87
(vogal z Bazoviško ulico)

START sport

NOVA TRGOVINA
VSE ZA SPORT IN
REKREACIJO

Trgovina

ORVISI

TRST — Ul. Ponchielli 3
— ul. S. Lazzaro 12

Nudimo veliko izbiro najrazličnejših igračk, s katerimi bo dedek Mrzec osrečil vaše otroke.

Pri nas imate na izbiro tudi številne okraske za novoletno jelko.

ORVISI — 65-letna tradicija v prodaji igračk

Ko cene same dovolj povedo

to ni razprodaja (je še veliko več)

Pri »CENTRO AUTORADIO — Fulvio Bacchelli«, Ul. Machiavelli 3, je v teku posebna prodaja avtomobilskih radijskih sprejemnikov po ugodnih cenah, kar ponazarjajo naslednji 3 primeri:

AVTORADIO

AUTOVOX KID RC 242, izvlečljiv,
z anteno in zvočnikom

19.500 lir

KASSETNI RADIO

s stereo ojačevalcem

28.500 lir

AVTORADIO S KASETAMI

avtomobilski radijski sprejemnik z OM
in FM (sprejema tudi zasebne postaje)
s stereo kasetami

69.500 lir

IZVLEČLJIVI

Vsi aparati znanih znamk, ki jih nudi Fulvio Bacchelli, so izvlečljivi (tako je onemogočena kraja).

Nekaj imen:

**AUTOVOX - BLAUPUNKT - GRUNDIG - PHILIPS -
PIONEER - VOXSON**

»CENTRO AUTORADIO - Fulvio Bacchelli« nudi popoln servis: široko izbiro avtomobilskih radijskih sprejemnikov in najmodernejše priključke, montažo, posebne aparature in strokovno pomoč

fulvioBacchelli

CENTRO AUTORADIO

TRST, Ulica Machiavelli 3

dimensione sport

di S. Orlandini
via milano 21 - tel. 60940

ZA SMUČANJE

nudimo veliko
izbiro smučí,
vezi,
čevljev in
oblačil

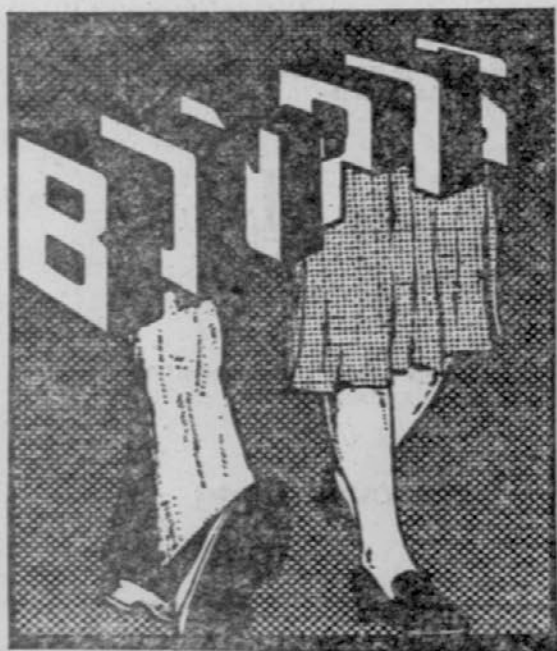

NUDIMO VELIKE POPUSTE ZARADI
OBNOVITVE NAŠE BOUTIQUE.

BON PAS

TRST, ul. Battisti 14 (nasproti
STANDE)

razstavní prostor v dveh
nadstropjih

- v Trstu ekskluzivna prodajalna španskih zaves
- odeje iz volne jaka, alpake in kamele
- posteljna pregrinjala, rjuhe in brisače iz ameriškega bombaža
- velika izbira vzorčastih blazin

Konfekcija

NORLON

CENTRO MODA

TRST — Ul. Roma 28

DANASNJE NOVOSTI PO VCERAJSNJIH CENAH

VELIKA IZBIRA KONFEKCIJE
ZA LETOŠNJO ZIMO

NORLON - konfekcija za vse

POSEBNE SEZONSKE PONUDBE

SMUČARSKI ČEVLI »GARMONT« od 18.900 lir dalje
SMUČARSKI ČEVLI »S. GIORGIO« od 21.500 lir dalje

NORDICA — TECNICA — SAN MARCO

VEZI: TIROLYA — SALOMON — LOOK

SMUČI: MAXEL — ROSSIGNOL — FISCHER —
DINASTAR

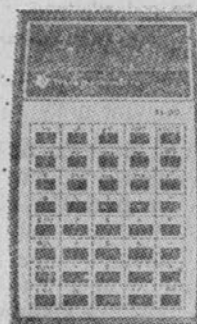
tommagini
PORT

TRST, ul. Mazzini, 37—39

**POSEBNA PONUDBA
ZEPNIH RACUNALNIKOV**

Texas Instruments

Model TI-30 za 22.000 lir
Priporočamo še:
Model TI-51 III za 65.000 lir
Model TI-57 superznanstveni za 60.000 lir
Model TI-58 za 150.000 lir

Naprodaj so tudi drugi modeli.

To vam v TRSTU nudijo naslednje trgovine:

METROMARKET, ul. Filzi 4 — tel. 31064

CITRUS, ul. Torrebianca 27/A — tel. 64467

GENERALTECNICA, Trg S. Antonio Nuovo, 6 — tel. 62730

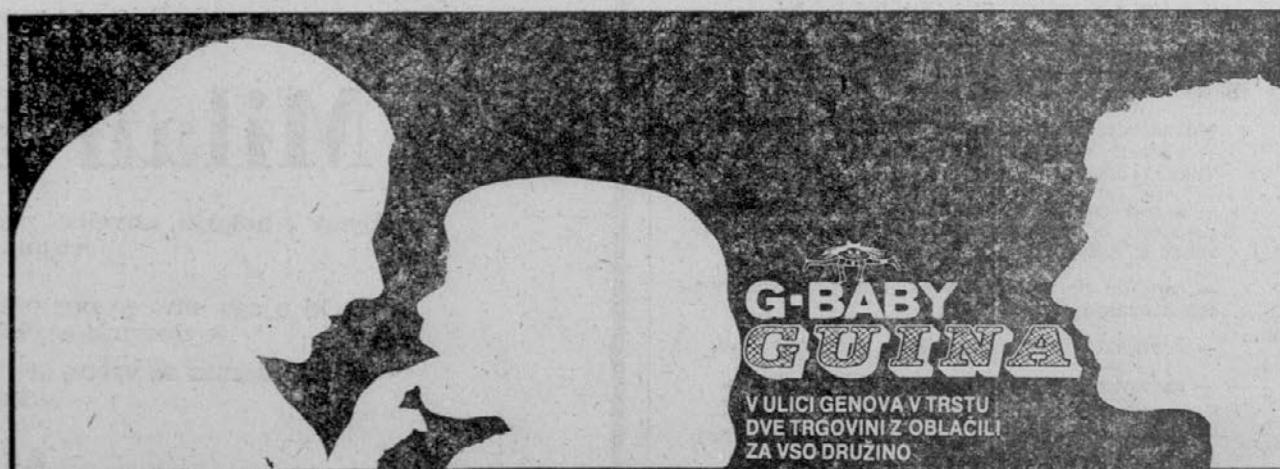
Veletrgovina obutve

VANUZZO

TRST, ul. Genova 21 - d

Za letošnjo zimo nudimo
na tisoče parov modnih
čevljev za moške, ženske in otroke.

Po zelo konkurenčnih cenah!
Obiščite nas!

**G-BABY
GUINA**

V ULICI GENOVA V TRSTU
DVE TRGOVINI Z OBLACILI
ZA VSO DRUŽINO

SVETOVNO ZNANA FIRMA

REVOX

SEDAJ TUDI NA JUGOSLOVANSKEM TRGU

STUDER REVOX

Oglejte si obsežen Hi-Fi stereo program magnetofonov, sprejemnikov, ojačevalcev, gramofonov, zvočnikov in pribora v naši konsignacijski trgovini v Ljubljani, Gregorčičeva 9a, tel.: 20-001 in 21-573, ali pa nam pišite — poslali vam bomo prospekte.

Iskra Commerce — TOZD Zastopanje tujih firm
Celovška 122, tel. 551-093

SOZD TIMAV
DO Agraria
TOZD Vinakoper

razpisuje
javno licitacijo
za prodajo rabljenih vozil

TAM 5500
letnik 1971, vozen,
izključna cena 50.000 din

TAM 2001
letnik 1970, nevozen,
izključna cena 30.000 din

TAM 2001
letnik 1970, vozen,
izključna cena 35.000 din

Licitacija bo v četrtek, 21.
decembra 1978 ob 10. uri
na dvorišču »Vinakoper«.

Na licitaciji enakopravno
sodelujejo fizične in pravne
osebe, ki položijo pred
začetkom licitacije varščino
v višini 10% izključne
cene. Vse datuje v zvezi
s prenosom lastništva po-
ravna kupec.

Ogled je mogoče dve uri
pred licitacijo. 9089

»TEHNO UNION«
zastopstvo tujih firm
p. o., Ljubljana,
Vošnjakova 5

vabi k sodelovanju

dipl. ekonomista
ali ekonomista

s 3-letno prakso za orga-
niziranje in izvajanje na-
log planiranja poslovanja
delovne organizacije v
sektorju ekonomike po-
slovanja

Pismene ponudbe spreje-
ma gornji naslov 15 dni
po objavi. 9115

DELOVNA ORGANIZACIJA
»AVTOPREVOZ«
SEMPETER V SAV. DOLINI

razpisuje
na podlagi sklepa delavskega sveta prosta dela
oziroma naloge

VODJE FINANČNO-RACUNOVODSKE
SLUŽBE

Pogoji:
— izpolnjevanje splošnih in zakonskih pogojev
— višja ali srednja šolska izobrazba z najmanj 5
leti delovnih izkušenj pri vodilnih delovnih nalo-
gah

Prijave z dokazili naj kandidati pošljejo na na-
slov »Avtoprevoz« Sempeter v Savinjski dolini —
splošno kadrovske službi, najpozneje 15 dni po
objavi v časopisu. 9078

Gostinsko podjetje
TURIST Ljubljana

v sestavljeni organizaciji Združenih GHT podje-
tij

o b j a v l j a
v delovni skupnosti skupnih služb Ljubljana,
Dalmatinova 15 prosta dela oziroma naloge

1. KONTROLORJA
2. POMOŽNEGA KNJIGOVODJE OD

Pogoji:
pod 1. in 2. se zahteva srednješolska izobrazba
ali nepopolna srednja šola, eno oziroma tri leta
delovnih izkušenj, znanje strojepisja

Delo se združuje za nedoločen čas, s 3-mesečnim
poskusnim delom

OD po pravilniku.

Pismene ponudbe z dokazili o izobrazbi, navedbo
dosedanjih zaposlitev in kratkim življenjepisom
naj kandidati pošljejo ali prinesejo osebno v 15
dneh po objavi na naslov: Kadrovska služba GP
Turist Ljubljana, Dalmatinova 15. 9076

ZAHVALA

Ob smrti našega dobrega moža, atija in dedka

IGNACA ZAGORCAse zahvaljujemo vsem, ki so mu pomagali v težkih trenutkih bolezni
in ga spremili na zadnji poti.

Vsi njegovi

Škofja Loka, 8. decembra 1978

Sporočamo žalostno vest, da je omahnila v prezgodnji grob

BREDA NEMEČEK

rojena VRHOVNIK

Od nje se bomo poslovili v ponedeljek, 11. decembra 1978, ob 10. uri
iz Frančiškove vežice na Zalah v Ljubljani

Zalujoči:

mož Artur, sin Bojan, hčerka Karmen, brat Stane z družino,
sestri Boža in Zofka in drugo sorodstvo

Zbilje, Ljubljana, 8. decembra 1978

Sporočamo žalostno vest, da je umrl naš upokojenec

ALFONZ PEČNIK

Breg 61, Polzela

Od pokojnika se bomo poslovili v soboto, 9. decembra 1978
ob 15. uri iz mrliške vežice na pokopališču Polzela

Kolektiv »Polzela« tovarna nogavic, Polzela

Sporočamo žalostno vest, da nas je po dolgi bolezni
nenadoma zapustila naša ljubljena žena, mama, snaha,
stara mama in sestra**IVANKA ZELIČ**Na zadnje pot jo bomo pospremili v soboto, dne 9. decembra 1978,
ob 15. uri izpred hiše žalosti na Dolu pri Borovnici

Zalujoči:

mož Milan, sinovi Milan z družino, Janez, Marjan, Roman,
sestre Francka, Mici, Rozalija in drugo sorodstvoDol pri Borovnici, Ljubljana, Izola, Sarajevo, Wiesbaden,
7. decembra 1978Sporočamo žalostno vest, da je nepričakovano umrla
naša dolgoletna sodelavka**ANGELA JAKLIČ**

snažilka

Od zveste sodelavke se bomo poslovili v ponedeljek,
11. decembra 1978, ob 16. uri iz Andrejeve vežice na Zalah

Delavci Delovne skupnosti SOZD Mercator

SLOVENIJALES

Lesna in pohištvena industrija IDRIJA

Delavski svet delovne organizacije

razpisuje
dela oziroma nalogeindividualnega poslovnega organa
delovne organizacijePoleg zakonskih morajo kandidati izpolnjevati še
naslednje pogoje:

- visoka ali višja strokovna izobrazba organizacijske ali ekonomske smeri
- najmanj pet let ustreznih delovnih izkušenj
- biti morajo družbenopolitično razgledani in imeti ustvarjalen odnos do samoupravljanja
- da jih ne zadenejo določila 511. člena zakona o združenem delu

Delavec bo za opravljanje navedenih nalog ime-
novan za štiri leta.Kandidati naj pošljejo prijave v 15 dneh na na-
slov: »Slovenijales« — Lesna in pohištvena indu-
strija Idrija — za razpis.Kandidate bomo o izidu razpisa obvestili v 60
dne po preteku veljavnosti razpisa. 9086

CESTNO PODJETJE
LJUBLJANA, n. sol. o.
Ljubljana, Stolpniska 10

Delovna skupnost skupnih strokovnih služb

o b j a v l j a
prosta dela oziroma naloge

VARNOSTNEGA REFERENTA

Pogoji:
— višja šola (varnostni inženir, gradbeni ali
strojni inženir s strokovnim izpitom)
— 5 let delovnih izkušenj
— preskusno delo 2 meseca

Prijave sprejemamo 15 dni po objavi.

Prijave z zahtevanimi dokazili pošljite kadrovske
službi Cestnega podjetja Ljubljana, Stolpniska
ulica 10, kjer boste dobili tudi vse potrebne
informacije. 9092**SOZD SAP-VIATOR**

LJUBLJANSKI PROMET
TOZD Mestni potniški promet,
n. sub. o., Ljubljana

želi zaradi izboljšanja delovnih pogojev voznikov
in uvajanja novih prog zaposliti večje število
voznikov, zato

o g l a š a prosta dela oziroma naloge

50 VOZNIKOV

Možnost zaposlitve imajo kandidati, ki imajo:
— izpit D ali C kategorije, končano šolo za po-
klicne voznike

- 3 leta prakse z motornimi vozili v cestnem
prometu, od tega najmanj dve leti z motornimi
vozili C kategorije

— uspešno opravljen teoretični in praktični pre-
izkus znanja

— veselje do dela in pravičen odnos do ljudi

— stanovanje v Ljubljani ali bližnji okolici

V kolikor se odločite za delo voznika v mestnem
prometu, vam TOZD nudi:— voznikom C kategorije brezplačno šolanje za
pridobitev D kategorije

— stalno zaposlitev

— redno izplačevanje osebnih dohodkov 8821

Sporočamo žalostno vest, da je umrl naš dolgoletni sodelavec

Adolf Veržun

DIPL. OEC.

šef plansko analitskega sektorja — v pokoju

Od našega dragega sodelavca se bomo poslovili
izpred hiše žalosti v Dravogradu in ga spremili na pokopališču v Črneče
v nedeljo, dne 10. decembra 1978 ob 15. uri

Kolektiv Lesne Slovenj Gradec

Ni smrt tisto, kar nas loči
in življenje ni, kar družijo nas.
So vezi močnejše.
Brez pomena zadnje so razdalje, kraj in čas
(Mila Katičeva)

Sporočamo žalostno vest, da nas je mnogo prezgodaj zapustil
v 60. letu starosti moj ljubi mož, oče, dedek, brat, stric in svak**Darko Prijatelj**upokojeni delavec UJV
borec NOVOd njega se bomo poslovili v ponedeljek, 11. decembra 1978
ob 16. uri na pokopališču v Ločni

Za njim žalujejo:

žena Ivanka, hčerki Boža Opara z Miranom, Metka Jagodic z družino,
sestre Malči, Pavla, Ivanka in Milena ter brat Sandi z družinami
in drugo sorodstvo

Novo mesto, Portorož, Ljubljana, Bovec, Sentrupert, 8. decembra 1978

Sneg, sneg, sneg,
čisto belo polje...Za vedno je utihnil in nas zapustil ljubljani mož, oče, dedek, brat,
stric, tast in svak**Milan Fabjančič**profesor v pokoju, novelist, prepovedovec, dobrovoljec v I. svetovni
vojni, interniranecOd njega smo se poslovili v družinskem krogu v petek,
8. decembra 1978 na Zalah v LjubljaniZahvaljujemo se vsem, še posebno tistim, ki so mu pomagali
v huđi bolezni

Zalujoči:

žena Alojzija, hči Marija z družino, sinova Milan z družino
in Zarjan, brat Vekoslav z družino in drugo sorodstvo

Ljubljana, 8. decembra 1978

Sporočamo žalostno vest, da je po huđi bolezni
v 59. letu starosti umrl**DARKO PRIJATELJ**

upokojeni delavec organov za notranje zadeve v Novem mestu

Dolgoletnega vestnega delavca in strokovnjaka
na področju prometne varnosti bomo ohranili v trajnem spominuDelovna skupnost in družbenopolitične organizacije
uprave javne varnosti Novo mesto

Novo mesto, 8. decembra 1978

Nepričakovano nas je zapustila draga sestra, teta, sestrična
in svakinja

MARIJA DOBOVIŠEK

upokojenka

V njeno poslednje domovanje jo bomo pospremili v soboto,
9. decembra 1978, na pokopališču v Sentjurju pri Celju

Zaluzoči:

bratje Oskar, Alfonz, Herbert z družinami, nečaki in nečakinje
z družinami in drugo sorodstvo

Sentjur pri Celju, Celje, Ljubljana, Grosuplje, 8. decembra 1978

Sorodnikom in prijateljem sporočamo, da je v 80. letu starosti
umrla naša mama, stara mama in prababica

AMALIJA HRIBAR

upokojenka — udeleženka NOB

Pogreb bo v soboto, 9. decembra 1978, ob 15. uri
na pokopališču Kranj iz mrliške vežice

Zaluzoči:

družine Hribar, Moštrokol in Sinn

Kranj, 8. decembra 1978

Sporočamo žalostno vest, da nas je nenadoma zapustila
naša dolgoletna sodelavka

LJUDMILA GRIMŠIČ

upokojenka

Od nje se bomo poslovili danes, 9. decembra 1978, ob 15.30
na pokopališču v Šmihelu pri Novem mestu

Kolektiv delovne skupnosti LB Temeljne dolenjske banke
Novo mesto

Novo mesto, 8. decembra 1978

Tragično je preminila naša draga teta.

MARIJA LORDANI

roj. TOMSIC

Zar s posmrtnimi ostanke drage pokojnice bomo pokopali v torek,
dne 12. decembra 1978, ob 14.30 na viškem pokopališču

Zaluzoča nečaka Ivan in France z družino

Ljubljana, Lož, 5. decembra 1978

Sporočamo žalostno vest, da nas je po hudi bolezni zapustil
naš ljubi mož, oče in stari oče

ADOLF MEKINA

železniški upokojenec

Pogreb dragega pokojnika bo v soboto, dne 9. decembra 1978,
ob 15. uri izpred hiše žalosti v Mostah pri Zirovnici
na pokopališču na Breznici

Zaluzoči:

žena Tina ter sinova Miran in Zoran z družinama

Moste, 8. decembra 1978

V globoki žalosti sporočamo, da nam je umrl ljubi mož,
oče, ded in praded

FRANCE POGAČAR

železniški upokojenec

Pokopali ga bomo v soboto, 9. decembra, ob 15. uri na Bohinjski Beli

Do pogreba leži v mrliški vežici Cirila in Metoda na Žalah

Zaluzoči:

žena Marija in otroci Franci, Mara, Tone, Vera z družinami
in brat Anton z ženo

Ljubljana, 8. decembra 1978

Zapustil nas je naš ljubljeni mož, oči, dedi in brat

JOŽE KOŠAK

Od njega se bomo poslovili v ponedeljek, 11. decembra 1978,
ob 15. uri iz Antonove vežice na Žalah v Ljubljani

Njegovi:

Dora, Maja, Simona z družino, sestri Ani in Fani
in drugo sorodstvo

Koper, Ljubljana, 7. decembra 1978

Dotrpel je in me za vedno zapustil moj dobri mož, oče,
dedek, stric in svak

VINKO ZORIČ

magistratni uradnik v pokoju

Pogreb dragega pokojnika bo v ponedeljek, 11. decembra 1978,
ob 13.15 iz Jakobove vežice na Žalah

V žalosti:

žena Regina roj. Novak v imenu vsega sorodstva

Ljubljana, Toronto, 8. decembra 1978

Po kratki bolezni je tillo odšla od nas

MARIJA NOVAK

Zar z njenimi posmrtnimi ostanke bomo pokopali v torek,
12. decembra 1978, ob 16. uri iz Nikolajeve vežice na Žalah

Vsi njeni

Ljubljana, 5. decembra 1978

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA NAS JE MNOGO PREZGODAJ
SREDI NEUTRUDNEGA DELA, ZAPUSTIL NAŠ DOLGOLETNI SODELAVEC

oec. JOŽE KOŠAK

POMOČNIK GLAVNEGA DIREKTORJA ZA FINANČNO DEJAVNOST

OD NAŠEGA DRAGEGA IN NEPOZABNEGA SODELAVCA SE BOMO POSLOVILI V PONEDELJEK,
11. DECEMBRA 1978 OB 15. URI IZ ANTONOVE MRLIŠKE VEŽICE NA ŽALAH V LJUBLJANI.

KOLEKTIV IN DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE
TOVARNE AVTOMOBILOV CIMOS KOPER

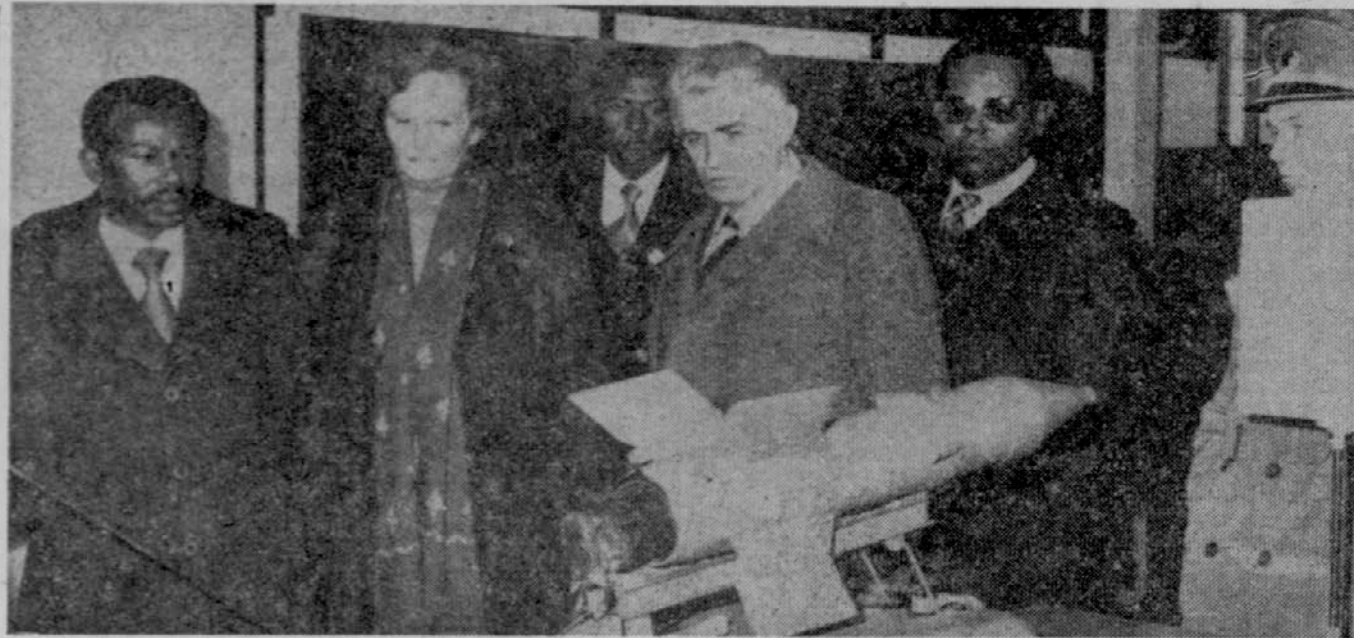
KOPER, 9. DECEMBRA 1978

V današnji prilogi: Znanstvena misel in umetniško ustvarjanje bogatita našo skupno rast - Energija in varnost, strah in upanje

Predsednik Mengistu v Osijeku

Pogovori z Jakovom Blaževićem - Obisk v kmetijskem kombinatu

OSIJEK, 8. decembra (Tanjug) - Gostitelj današnjega obiska predsednika Socialistične Etiopije podpolkovnika Mengistu in njegovih sodelavcev v Osijeku je bil predsednik predstojstva Socialistične republike Hrvaške Jakov Blažević.

OBISK V NIKINCIH - Etiopski predsednik, podpolkovnik Mengistu je na poti proti Osijeku obiskal tudi stalno razstavo orožja in opreme v Nikincih.

Turističnih 160 let

Odkritje Postojnske jame leta 1818 je pomenilo začetek turizma pri nas - Zlati plaketi Titu in Edvardu Kardelju

POSTOJNA, 8. decembra - Letos mineva 160 let, kar je 32-letni Luka Čuč in drznen podvig prepeljal skalo v na desnem bregu podzemse Pivke v Veliki dvorani Postojnske jame in tako odkril pot v dotlej neznan svet njene notranjosti.

Osrednje slovesnosti v kongresni dvorani, v kateri so se vidni sledovi pogumne akcije diverzantske skupine borcev 31. divizije, ko so v noči od 22. na 23. april pred 34 leti pognali v zrak skladišče sovražnikovega bencina, so se med številnimi gosti udeležili tudi Sergej Kraigher, Lidija Sentjurc, Franco Popit, Milan Kukan, Jože Ožbolt in Branko Jerič.

»Ker je Postojnska jama najstarejši turistični objekt na ozemlju Jugoslavije in seveda tudi Slovenije, praznujemo skupaj z delavci Postojnske jame tudi vsi drugi turistični delavci in občani Slovenije 160-letnico razvoja turizma v Sloveniji.«

srebrnimi žarici, s katerim ga je odlikoval predsednik Tito za posebne zasluge pri razvijanju in pospeševanju turističnega gospodarstva.

Prvo zlato plaketo Postojnske jame so podelili predsedniku Titu in članu predsedstva SFRJ in CK ZKJ Edvardu Kardelju za njuna prizadevanja pri ohranjanju lepote tega kraškega biserja, ki je 25. junija letos sprejel medse svojega 16-milijonega obiskovalca.

S kulturnim programom so proučevali tudi 33-letnico priseljavit Primorske k Jugoslaviji.

MARJANA TRILER

Titovo odlikovanje košarkarjem

Slovesna seja predsedstva ZKJ ob 30-letnici te organizacije

BEOGRAD, 8. decembra - Na slovesni seji predsedstva košarkarske zveze Jugoslavije ob 30-letnici te sportne organizacije je predsednik ZTKJ Trpe Jakobovski moški košarkarski reprezentanci izročil red zasluge za narod z zlato zvezdo, s katerim jo je odlikoval predsednik Tito. Naša ekipa je na letošnjem svetovnem prvenstvu v Manili osvojila naslov svetovnega prvaka. Visoko odlikovanje je sprejel igralec Mirza Delibašić.

Negotove smučine

Večina slovenskih smučarskih centrov pripravljena - Lažji potres v Furlaniji - Huda vročina v Rio de Janeiru

LJUBLJANA, 8. decembra - Današnje nočne temperature so posekale večerinski rekord, saj so na Jezerskem in v Planici nanumerili najnižje letošnje temperature, -21 stopinj Celzija. Zjutraj in dopoldne je bilo jasno le na Gorenjskem, čež dan je bilo po vsej Sloveniji zmerno oblačno, že popoldne pa je začelo v Portorožu in na Kredarici snežiti.

Ker je pred nami konec tedna, velja povesitati malo več pozornosti našim smučičem. Po poročilih s Kanina je veter tu raspihal ves sneg, strokovnjaki pa pregledujejo sistem žičnic. Prevzem bo opravljen še pred koncem tega meseca in kot obljublja, bo 2.500 ljubiteljev belega športa.

Veter je deloma spihal sneg tudi s smučiča na Veliki planini, medtem ko ga na Gočih sploh ni dovolj za smuko. Vsa ostala slovenska smučišča pa so pripravljena na sprejem smučarjev, saj žičnice obratujejo, odprta so tudi vsa gostišča in hoteli.

Blejsko umetno drsališče, ki je bilo že med tednom polno mladeži, je prav tako pripravljeno, da ponudi prijetno rekreacijo. Številne blejske livade in polja pa bodo gotovo privlačili smučarje-tekalce.

Soveda ob vseh radostih, ki si jih bodo lahko privoščili smučarji, ne moremo mimo tegob tistih, ki jim zaradi dolgotrajnega sušnega obdobja primanjkuje pitne vode. Največje težave s preskrbjo imajo še vedno v trebnjski občini, v Suhi krajinici, pa v Pozurju, precej pa so upadla tudi zajetja lokalnih vodovodov v nižinah. V Ljubljani je vode za zdaj še dovolj.

Astronomsko geofizikalni observatorij na Golovcu je včeraj ob 21,57 zabeležil šib-

Umrla Golda Meir

Nekdanja predsednica izraelske vlade umrla po krajši bolezni

JERUZALEM, 8. decembra (UPI) V starosti osemdeset let je v jeruzalemski bolnišnici po krajši bolezni umrla Golda Meir, nekdanja predsednica izraelske vlade in večkratna ministrica ter ena od vodilnih osebnosti v izraelski delavski stranki MAPAI, kjer je začela delovati po vseh letih v Palestino v tridesetih letih.

Medtem ko nas pesti mraz, pa je Rio de Janeiro zajel pravi vročinski val, še preden se je tam uradno začelo poletje. Danes so namerili 41 stopinj vročine, vendar se prebivalci niso mogli osvoboditi niti ob znanih pižnah Copacabane, ker so bile polne z nafto.

spodarstva, nenahno primanjkuje denarja. Ena izmed možnosti, da bi stvarili stekle po učinkovitejši poti, je predlog o združenju denarja. Stran 3

Sri Lanka predlaga še en sestanek

Koordinacijski biro neuvrčenih naj bi sešel junija v Colombu

COLOMBO, 8. decembra (Tanjug) - Sri Lanka predlaga, naj bi imel koordinacijski biro neuvrčenih še en sestanek v začetku junija v Colombu, to se pravi po sestanku, ki je že napovedan v Maputu.

Ta sestanek se zdaj Sri Lanka posebno pomemben v okviru priprav na konferenco šefov držav in vlad neuvrčenih dežel, ki bo prihodnje leto v Havani.

Sri Lanka je predsednica koordinacijskega odbora, zdaj pa se posvetuje o točnem datumu sestanka koordinacijskega biroja v Colombu, ki ga predlaga zato, da bi neuvrčene države pred vrhom v Havani temeljito pripravile vse točke dnevnega reda tega pomembnega srečanja.

»Modri načrt« za turizem

Turistične delovne organizacije v Sloveniji so vse premišljene in preobsejane, da bi lahko kaj več napravile za odločnejši korak v turistični razvoj. Za investicijski razvoj, ki vseskozi ostaja ob strani kot nekakšna večna zlata rezervna go-

Danes štart za svetovni pokal

SCHLADMING, 8. decembra - Z veselo slalomom v Pichlu bodo v soboto začeli letošnje, že 13. tekmovalne alpskih smučarjev za svetovni pokal. Prvi favoriti prve tekme je trikratni zaporedni dobitnik lovorike Sved Ingemar Stenmark (desni na posnetku UPI danes v Schladmingu), dobre možnosti za uvrstitev med prvo deseterico pa strokovnjaki dajejo tudi našima najboljšima Krizaju in Strelnu.

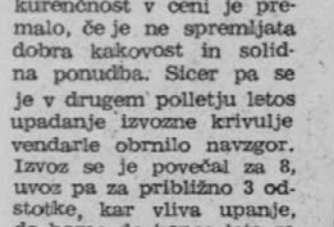
Blago moramo tudi prodati

Blago, ki ga znamo izdelati, moramo znati tudi

prodati, je v intervjuju za Tanjug med drugim dejal Metod Rotar. Samo konkurenčnost v ceni je premalo, če je ne spremljata dobra kakovost in solidna ponudba. Sicer pa se je v drugem polletju letos upadanje izvozne krivulje. Izvoz se je povečal za 8, uvoz pa za približno 3 odstotke, kar vliva upanje, da bomo do konca leta za 200 ali celo 300 milijonov dolarjev zmanjšali lanske zunanjetrgovinske primanjlija.

Stran 5

Vreme danes

Nad naše kraje doteka toplejši frontalni val, pravijo naši meteorologi. Navkljub trditvi subotičkih ornitologov, ki ob preseljevanju pič selivk proti jugu napovedujejo, da bomo še zmrzovali, se nam že za danes obetajo lažje otopletje in padavine: deloma dež, deloma sneg. Ker bodo temperature še vedno ostale pod nič stopinjami, (nočne bodo v notranjosti od -6 do -15 na Gorenjskem), bo na cestah zagotovo poledica. Tudi v nedeljo ne bo bistvenih sprememb, le še malo topleje bo. Vse to pa pomeni, da smučarji ne bodo imeli najboljših smuke.

Stran 12

Tok na nitki

Slovenski elektroenergetski sistem še deluje - Kriza v drugih republikah

LJUBLJANA, 8. decembra - Kljub splošnemu pomanjkanju elektrike v Jugoslaviji slovenski energetski sistem še deluje. Vse elektroenergetske zmogljivosti delujejo s polno paro, le v bloku številka 5 šoštanjske termoelektrarne proizvajajo za okoli 40 megavatnih ur manj, ker odstranjujejo šlindro.

Pretok Drave - kot tudi drugih slovenskih rek - je zelo slab, zato hidroelektrarne delajo z zmanjšano močjo; prisiljeni pa so bili tudi omejiti dobavo elektrike drugim republikam (o ukrepih za varčevanje z elektriko po drobno poročamo na zadnji strani).

Na Hrvaškem se veselijo, ker je termoelektrarna Plomin po sedemdesetih prekinitev ponovno začela s proizvodnjo 2.200.000 kilovatih ur, ki bodo vsaj v Istri izboljšale energetske situacije. Sicer pa na Hrvaškem večeraj poraj bili preko 33 milijonov kilovatih ur energije, kar je več kot pred uvedbo omejitev. Krajšo so potegnili v Srbiji, kjer so uvedli že tretjo

stopnjo omejitev, čeprav je danes začel spet delovati četrti agregat termoelektrarne v Obrovcu z močjo 300 megavatom. V posebno težki situaciji so na Kosovu, kjer so zaradi porokvarjenih transformatorjev uvedli omejitve do 60 odstotkov. O omejitvah potrošne električne energije za 20 odstotkov poročajo iz Vojvodine. Ta obseg omejitev načrtujejo tudi za januar.

V Makedoniji se v vedno večji meri zatekajo k ogrevanju s kurinim oljem. Toda tudi tu se srečujejo s težavami: v teh hladnih zimskih dneh olje dobiš samo dopolne, potem pa ga zmanjka. Tisti, ki dopolne redno delajo (in ne morejo skoditi na kavico) seveda ostanejo tudi brez olja.

Za zdaj še ni mogoče reči, koliko premoaga bomo pridobili prihodnje leto. Rudniki nimajo zanesljivih odjemalcev, zato lahko pričakujejo večje povpraševanje le pri elektrogospodarstvu, so poudarili na seji zveznega komiteja za energetiko in industrijo. Vendar pa tudi tukaj ni nič dokončnega. Če bo prihodnje leto primanjkovalo vode, bo združeno elektrogospodarstvo potrebovalo najmanj 4.000.000 ton premoaga več.

Po sedanjih podatkih bodo rudniki letos pridobili le 2 do 3 odstotka več premoaga kot v letu 1977, čeprav smo pričakovali, da bo proizvodnja občutno večja. Nikakršnega dvoma ni o tem, da je povpraševanje po premoagu veliko, proizvodne zmogljivosti pa so omejene. Vso pozornost je treba posvetiti prizadevanjem, da bi namesto tekočega goriva nafte in plina uporabljali trdo gorivo. Vsega ni mogoče dojeti kar čez noč, zato bi morala substitucija že zdaj postati obveznost republik in pokrajin, ali točneje vseh porabnikov električne energije. V kolikor to načelo ne bo postalo sestavni del energetske bilance za prihodnje leto, lahko v letu 1980 pričakujemo močno povečanje uvoza energije. J. Z.

Mitja Ribičič

Človek ustvarja svoj jutri

Pred tridesetimi leti, 10. decembra 1948 je Organizacija združenih narodov sprejela splošno deklaracijo o človekovih pravicah. OZN je vznikla iz boja vsega človeštva proti fašizmu in vojnim strahotam kot protest proti množičnemu poniževanju in kot up v dostojanstvo in vrednost človeške osebnosti, kot podrtje vere v enakopravnost narodov in ras, velikih in malih, belih in črnih, spoštovanje take ali drugačne vere in svetovnega nazora. Po treh letih je pomenila deklaracija vsebinsko poglavitno in obrazložitev te velike vrednote človeka in človeštva.

Od takrat dalje proslavljamo ta dan kot dan človekovih pravic. Proslavljajo ga članice OZN, ki jih je v tem času kar sto več, proslavljajo ga ljudstva, svobodna in boreča za svobodo, narodi, manjšine, mednarodne in humanitarne organizacije, popularizirajo ga radijske in televizijske postaje, svetovni tisk, vsi, ki so zainteresirani za napredek pravice ljudi, za dostojanstvo in blaginjo človeka, za človeka vredno življenje. Od takrat dalje predstavlja ta dokument, ki je prvič v zgodovini človeštva te temeljne pravice zapisal med moralne in mednarodne pravne pridobitve svetovne družine narodov, pobudnika številnih mednarodnih konvencij, pa skorajda vseh sodobnih ustavnih in ustavnih zakonov na vseh celinah sveta. In od takrat dalje smo priča izredno zanimivemu razvijanju človekovih pravic - od varstva posameznika do pravice ljudstev in narodov ter manjšin, od klasičnih političnih pravic do ekonomskih, socialnih, kulturnih, od svobode mišljenja do svobode odločanja, od zaščite individualnih človekovih svobod do pravice ljudstev biti gospodar svoje usode. Tako je nastala cela paleta pomembnih dokumentov OZN - o enakopravnosti žensk, o varstvu otrok, o pravi do dela, do sindikalnega organiziranja, socialne varnosti, varstva pred lakoto do varstva človekovih moralnih in materialnih koristi, ki izvirajo iz človekovega znanstvene, književne in umetniške dejavnosti. Iz buržoaznega klasičnega pojmovanja človekovih pravic se te vse bolj preobrazijo v sodobno socialistično pojmovanje. V razmerah, ko je neki narod zatiran, ni moč govoriti o individualnih pravicah. Duhovnih vrednot ni moč razvijati v bedi, kajti narava, obseg in dejanska veljavnost teh pravic se vse bolj povezuje s stanjem in močnimi, ki jih posamezna država nudi za uresničitev človekovih pravic. Ne gre le za pravice posameznikov, pač pa tudi ljudstev in narodov, vključno s pravico do boja za samoodlobo in neodvisnost. Vse bolj nam vzbujajo zkrbi primeri množičnega kršenja pravic, kot posledice apartheida in rasne diskriminacije, tujih nadvlad in okupacije, agresije, asimilacijskih težajev, omejevanje narodnostnih pravic. Vse težje je ločevati človekove svobode od splošnih težajev človeštva po napredku in miru. Oboroževalna tekma postaja največja nevarnost za najbolj množično kršitev človekovih pravic - uničevanje življenj, propagiranje nevtronske bombe, ki - kot pravijo - prizanaša materialnim dobrinam in uničuje samo živa človeška bitja, pa največji civilizem in razmičevanje temeljne listine OZN. V zadnjem času se vse bolj prebija mišljenje, da bi se vse bolj prebija mišljenje, da bi morali uveljaviti tudi pravico ljudi v razvojni politiki, v odpiranju perspektive, kar pomeni pravico do življenja vrednega življenja in ne le životarjenja na robu lakote, epidemij in obupa. Ta pravica je povešana s postopno graditvijo novega človeka.

Narodnoosvobodilni boj jugoslovanskih narodov je bil en sam boj za človekove pravice, za pravico do našega neodvisnega in samostojnega razvoja, za tako socialistično graditev, ki odgovarja težajem in interesom delovnih ljudi naše dežele. Za to smo se uprli prav v letu rojstva splošne deklaracije o človekovih pravicah težaji, da bi taj model proglasili za našo deželo, naše narode kot obvezen in egalističen model sodobnega socializma. Uprli smo se tudi težaji o dvojnih merilih, enih za razviti svet, drugih za svet v siromastvu.

Vendar se nisimo samo uprli nazadnjaškim pojmovanjem. Bili smo tudi tisti, ki smo ustvarjalno prispevali našo vizijo in perspektivo. Odprli smo najobčutljivejši področje človekovih pravic, preobrazbo človeka iz objekta, iz pasivnega voilnega glasu in sredstva politične manipulacije v subjekt, v gospodarja, delegata, samoupravljajca, v odločujočega dejavnika svojega družbenega napredka.

Vzemimo na dan človekovih pravic v roke ustavo SFRJ, dokument 11. kongresa, ali Kardeljevo knjigo o smerih razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Spoznali bomo, da so temeljni dokumenti jugoslovanske politične ureditve prepletani z varstvom človekovih pravic. Obenem pa ustvarjajo pogoje, da postane človek soustvarjalec perspektive jutrišnjega dne.

Samoupravna demokracija razširja demokratske pravice in svobode človeku in ustvarja pogoje ne le za svobodo mišljenja in kritike, pač pa tudi demokratskega odločanja in kontrole na vseh ravneh. V Jugoslaviji smo ustavno oblikovali novo neodtujljivo in nedotakljivo pravico do samoupravljanja, pravico do dela in upravljanja z družbenimi sredstvi, izvorno nova je tudi pravica v delegatskem sistemu. Vse te nove pravice ne uklinjajo starih pravic, vključujejo jih v celoviti demokratski ustavni sistem, ki že na današnji stopnji razvisti družbe in socialistični zavesti ljudi daje nepriemerno široki prostor tudi osebni svobodi človeka.

Carter priganja pogajalce

»Mirovni sporazum med Izraelom in Egiptom od 17. decembra«

WASHINGTON, 8. decembra (AP) - Ameriški predsednik Carter je opozoril Egipt in Izrael, da bosta zbudila dvome o iskrenosti njunih pobud za dosego mirovnega sporazuma, če ne bosta do 17. decembra podpisala mirovne pogodbe. Posebni Carterjev odposlanec državni sekretar Cyrus Vance bo zato nočoj odpotoval na Bliznjni vzhod, kjer bo skušal v neposrednih stikih z izraelskimi in egiptovskimi funkcionarji premakniti pogajanja z mrtve točke. Ravno danes je izraelski premier Begin prisel v Oslo, da prejme Nobelovo nagrado za mir, odposlanec predsednika Sadata Maref pa je tu v Oslu, kjer bo prejel nagrado za Sadata. Več o pogajanjih na 4. strani.

Foto: Miško Kranjec

